

Стенографски дневник

на

5. заседание

Събота, 23 юли 1949 г.

Открито в 10 ч. 20 м.

Председателствували председателят Райко Дамянов и подпредседателят д-р Георги Атанасов.

Секретари: Тодор Тихолов и Ефрем Митев.

СЪДЪРЖАНИЕ

Съобщения:	Стр		Стр
Отпуски	64	2. За изменение и допълнение на закона за лишаване от право на пенсия лица, проявили фашистка дейност. (Първо и второ четене)	68, 69
Овация, направена на депутата от френския парламент Мишо	64	Говорил Илия Игнатов	69
Дневен ред:		3. За изменение и допълнение на закона за национализация на частни индустриални и минни предприятия. (Първо и второ четене)	69, 71
Декларация на министър-председателя Васил Коларов	64	4. За допълнение на закона за трудовите кооперативни земеделски стопанства. (Първо и второ четене)	71
Говорили: Владимир Поптомов	65	5. За избиране на народни представители. (Второ четене)	71
Яни Янев	66	6. За лицата и семейството. (Второ четене)	76
Димо Казасов	66	7. За събиране на материалите по съпротивителното движение. (Второ четене)	88
Минчо Минчев	67	Закриване на втора извънредна сесия	89
Законопроекти:			
1. За допълнение на чл. 62 от закона за народните съвети. (Първо и второ четене)	67, 68		

(В 10 ч. и 20 м. в заседателната зала влиза председателят на Министерския съвет и министър на външните работи д-р. Васил Коларов, следван от членовете на Министерския съвет, посрещнати със ставане на крака, продължителни и бурни ръкопляскания)

Председател Райко Дамянов: (Звъни) Има нужното число народни представители. Обявявам заседанието на Великото народно събрание за открито.

(Отсъствуват: Александър Миленов, Андрей Пенев, Боню Митев, Борис Маринов, Борис Стоев, д-р Васил Ханджиев, Венера Клиничарова, Георги Божков, Георги Григоров, Георги Даскалов, Грую Папукчиев, Димитър Чорбаджиев, Димитър Греков, Димитър Стоименов, Дончо Сербезов, Дочо Шилков, Емилия Атанасова, Жейка Хардалова, Желязко Стефанов, Запрян Ташев, Захари Христов, Иван Евтимов, Иван Делев, Иван Масларов, Иван Пенчев, Иван Христов, Иван Чуков, Израел Майер, Илия Добрев, Йордан Петков, Йордан Костов, Йордан Маргенов, Коста Спасов, Крум Миланов, Любен Владимиров, Людмил Стоянов, Марин Тинчев, Мустафа Билялов, Недялка Душкова, Никола Минчев, Нисим Исаков, Пенка Цветанова, Петър Бабаков, Петър Бомбов, Петър Запрянков, Петър Папайотов, Първа Димитрова, Раденко Видински, Руса Господинова, Сава Дълбоков, Слав Баджаков, Спас Николов, Спас Спасов, Сребро Бабаков, Станка Димитрова, Стефан Бакарджиев, Стефан Ковачев, Стойне Лисийски, Тодор Самоудомов, Тодор Живков, Трифон Тодоров, Яна Георгиева, Янко Кириков и Янчо Деведжиев)

Бюрото е разрешило отпуск на следните другари народни представители: Борис Николов — 3 дни, д-р Васил Ханджиев — 3 дни, Владимир Арнаудов — 1 ден, Георги Даскалов — 1 ден, Димитър Петров — 1 ден, Йордан Маргенов — 5 дни, Коста Спасов — 1 ден, Мустафа Билялов — 1 ден, Петър Запрянков — 1 ден и Недялка Душкова — 4 дни.

Другарки и другари народни представители! В днешното заседание на Великото народно събрание присъства като гост на нашата страна депутатът от френския Парламент, кандидат-член на политбюро на братската френска комунистическа партия, главен редактор на теоретическия орган на френската комунистическа партия «*Cahiers du communisme*» — другарят Мишо. Разрешете ми от ваше име да поздравя скъпия наш гост, другаря Мишо, и с него — борческия френски народ, който води борба за защита на мира и демокрацията. (Всички стават прави, продължително и бурно ръкопляскат, обърнати към ложата, в която стои д-р. Мишо, който благодари на отпращаните му овации с поклои)

Пристъпваме към дневния ред.

Има думата председателят на Министерския съвет и министър на външните работи д-р. Васил Коларов, който ще направи своята декларация.

Министър-председател Васил Коларов: (Посрещнат със ставане на крака, много бурни и продължителни ръкопляскания).

Другари и другарки народни представители! Правителството на Народната република България, което по избор и мандат на Великото народно събрание аз имам честта да председателствам, е същото Правителство, което биде съставено на 11 декември 1947 г. по предложение на нашия покоен учител и вожд д-р. Георги Димитров и биде председателствувало от него до самата му смърт. В състава на Правителството се внесоха такива изменения, които се диктуваха от обстоятелствата и станаха необходими.

Излязло из средата на Отечествения фронт, както в миналото, така и в бъдеще Правителството ще продължава да се опира на Отечествения фронт и да разчита на неговата мощна поддръжка при управлението на страната.

Главната отговорност за управлението на страната естествено и в бъдеще ще носи Българската комунистическа партия. Но Правителството ще крепи всемерно авторитета на Отечествения фронт, тъй необходим за моралното и политическото единство на българския народ. То ще положи всички усилия да привлече и използва на служба на държавата и народа всички честни, предани на родината и верни на отечественофронтската власт трудолюбиви граждани и гражданки, без разлика на партийна принадлежност.

Преждевременната смърт на нашия непрежалим учител и вожд не ще внесе никакво изменение в целокупната политика на Правителството, както вътрешна, така и външна. Българското Правителство и в бъдеще ще се придържа твърдо и неуклонно към основните начала на управлението на нашата Народна република, установени и изпитани под ръководството на покойния министър-председател. То поема изцяло отговорността за управлението на страната от 9 септември насам и ще я носи с гордост. Програмата на Отечествения фронт и особено историческите решения на V конгрес на Българската комунистическа партия за построяване на социализма в нашата страна, взети по доклада на д-р. Георги Димитров, ще служат за ръководство на Правителството при всички негови начинания и мероприятия.

Споделяйки напълно дълбокото убеждение на покойния министър-председател д-р. Георги Димитров, че социализмът в нашата страна може да бъде и ще бъде построен само с помощта на Съветския съюз и в тясно сътрудничество със страните с народна демокрация, българското Правителство ще следва непоколебимо политиката на искрена дружба със Съветския съюз, със съветското правителство, начело с великия приятел и защитник на българския народ д-р. Сталин. (Всички стават прави, много продължително и бурно ръкопляскат). То ще работи усърдно за развитие и укрепване на приятелските връзки, щастливо установени между българския народ и на-

родите от другите страни с народно-демократическо управление.

Правителството ще стои и занаяпред твърдо на фронта на миролюбивите сили в света и ще поддържа всяка инициатива от естество да укрепи международния мир и на първо място мира и добросъседските отношения на Балканите.

Имайки съзнание за международните задължения на България и въодушевено от желанието да поддържа приятелски отношения с всички страни и народи, Правителството зорко ще бди над териториалната цялост, националната независимост и суверенитета на нашата Народна република и ще отблъсква решително всеки опит за намеса в нашите вътрешни работи и за уронване честта и достойнството на нашия свободолюбив, политически съзнателен и горд народ. То ще проследява с всичката строгост на законите ония, които, със цел да лишат народа от неговите големи исторически завоевания, предават своята родина и служат на чужди интереси.

В сегашния период главното внимание на Правителството ще бъде съсредоточено върху решението на сложните и трудни въпроси, свързани със стопанското положение на страната. Като истинска народна власт, Правителството на Отечествения фронт днес не може да има друга по-важна задача от тази да осигури изпълнението на държавния стопански план чрез стимулиране творческите сили на трудолюбивите от градовете и селата, чрез тяхното съзнателно възвличане в борбата за изпълнение на плана. Излязло из средата на трудовия народ и разчитайки изключително на неговата поддръжка, за Правителството не може да има друга по-голяма грижа от тази да осигури прехраната на народа, да направи всичко, което е в неговите сили и което позволяват ресурсите на страната, за задоволяване в най-голям възможен размер нащяните нужди на трудолюбивите от градовете и селата.

Правителството ще даде пример на пестене и на разумно използване държавните доходи и ще води решителна борба срещу всяко престъпно разточителство или неразумно пиене на народните средства.

Помнейки твърдо постоянните грижи на покойния министър-председател др. Георги Димитров за укрепване на отечествено-фронтския режим като режим на законност и справедливост, Правителството ще изисква строго, преди всичко от държавните служители, от министра до милиционер, да бъдат внимателни към народа, отзивчиви към неговите нужди и болки и да дават пример за точно спазване на законите. То ще води решителна борба срещу бюрократизма, нарушенията на отечествено-фронтската законност и срещу враговете на народа и народната власт.

За изпълнение на тия свои най-важни задачи Правителството разчита преди всичко на вашата мощна поддръжка и на вашето дейно сътрудничество, другари и другарки народни представители!

Да живее Народната република България! (Продължителни ръкопляскания)

Да живее българският народ! (Всички стават прави, много продължително и бурно ръкопляскаат)

Бочо Илиев (к): Да живее министър-председателят др. Васил Коларов! (Много продължителни и бурни ръкопляскания)

(Председател на Министерския съвет и министър на външните работи: **В. Коларов**

Подпредседател на Министерския съвет и председател на Комитета за наука, изкуство и култура: **В. Червенков**

Подпредседател на Министерския съвет и председател на Държавната планова комисия: **Д. Терпешев**

Подпредседател на Министерския съвет и министър на вътрешните работи: **А. Югов**

Подпредседател на Министерския съвет и министър на електрификацията и мелиорациите: **К. Георгиев**

Подпредседател на Министерския съвет и министър на земеделието: **Г. Трайков**

Председател на Комисията за държавен контрол: **Д. Дичев**

Министър на народната просвета: **Д-р К. Драгалев**

Министър на финансите: **Проф. д-р Ив. Стефанов**

Министър на правосъдието: **Р. Найденов**

Министър на народната отбрана: **Ген. лейт. Г. Дамянов**

Министър на вътрешната търговия и продоволствието: **Кр. Добрев**

Министър на външната търговия: **Д. Ганев**

Министър на строежите и пътищата: **Инж. М. Сакеларов**

Министър на железопътните, автомобилните и водните съобщения: **Ст. Тончев**

Министър на пощите, телеграфите и телефоните: **Ц. Драгойчева**

Министър на индустрията и занаятите: **Проф. П. Куниш**

Министър на комуналното стопанство и благоустройството: **П. Каменов**

Министър на мините и подземните богатства: **К. Клисурски**

Министър на горите: **Г. Попов**

Министър на народното здраве: **Тр. Доброславски**

Министър на труда и социалните грижи: **Здр. Митовски**

Председател Райко Дамянов: Има думата народният представител др. Владимир Поптомов.

Владимир Поптомов (к): (От трибуната. Посрещнат с бурни ръкопляскания) Другари и другарки народни представители! Гле чухме правителствената декларация, прочетена от министър-председателя др. Васил Коларов. Тази трезва и мъдра декларация ни посреща с най-голямо задоволство и пълно одобрение. Ние не се съмняваме, че със задоволство и одобрение ще бъде посрещната декларацията и от цялата отечествено-фронтowska общественост, от целия трудов народ в нашата страна, както и от всички прогресивни и миролюбиви хора в света.

След тежката и незаменима загуба, която нашият народ претърпя със смъртта на своя велик син, гордостта на нашата страна, министър-председателя на Народната република България др. Георги Димитров, избран на новия министър-председател в лицето на видния наш общественик и държавник др. Васил Коларов, дългогодишен съратник и близък другар на покойния наш вожд и учител, се посрещна от цялата наша общественост с радост и задоволство. Недоволи и разочарования останаха само реакционните и реставраторски елементи, чуждите агенти в нашата страна, както и враговете на нова България в империалистическия свят, глашатаята на международната реакция. Враговете на мира, демокрацията и социализма у нас и в чужбина хранеха фантастични надежди, опитаха се да пророкуват, че след смъртта на др. Георги Димитров у нас щели да настъпят борби и съперничества за наследството, за партийни и държавни постове, щели да настъпят остра държавна криза и какви ли не още щуротии от подобен род.

Капиталистическият свят, който днес се раздира от дълбока криза, който живее във все по-изострящи се противоречия и съперничества, усилващи се поради очевиден крах на проловития план Маршал, и над който свят днес се вие страшният ураган на започващата икономическа криза в Съединените щати, заплашваща да хвърли в хаос всички капиталистически страни — този треперещ за своята съдба обречен свят не може да разбере, че има и друг един свят, че има държави, които не познават никакви кризи, нито икономически, нито политически, нито държавни, никакви съперничества, и че между тези страни е и нашата малка Народна република България. (Ръкопляскания)

Враговете не разбират, или не искат да разберат, че величието на Димитровското дело затова е именно безсмъртно, защото то се подема не от отделни лица, а от цял един борчески народ, от българския трудов народ, който с успех ще го изведе до победоносен край. (Ръкопляскания)

Враговете на нашия народ вътре и вън не разбират, че великият Димитров именно затова е велик, защото той възпита и остави след себе си една закалена в борбите, желязна Димитровска партия — Българската комунистическа партия (Ръкопляскания). Остави един гранитно споен Димитровски Отечествен фронт (Ръкопляскания) и един честен и храбър Димитровски народ (Ръкопляскания), решил да следва неотстъпно неговия път до окончателната победа, решил да изгради социализма в своята страна. (Ръкопляскания)

Ние не се съмняваме; другари и другарки, че агентите на империализма вътре и вън от нашата страна всеем няма да бъдат доволни от декларацията на министър-председателя, в която се казва, че Правителството ще се опира, както и досега, на голямата всенародна обществено-политическа организация Отечествен фронт, която под ръководството на Българската комунистическа партия се превърна в мощен инструмент на трудовия народ за изграждането на Народната република България и за провеждане на големите социално-политически преобразования в нашата страна. Затова никой не бива да се съмнява в това, че както Българската комунистическа партия, така и целият Отечествен фронт и безпартийният трудов народ в нашата страна ще одобрят напълно декларацията на министър-председателя и ще даде безрезервно своята пълна поддръжка на оглавяваното от министър-председателя др. Васил Коларов правителство. (Ръкопляскания)

Враговете на нашия народ не ще бъдат доволни от декларацията на министър-председателя още и затова, защото в нея се подчертава, че Правителството ще продължава неизменно да провежда същата вътрешна и външна политика, начертана от великия покойник — вожд и учителя на нашия народ др. Георги Димитров. А тъкмо това именно е в пълно съгласие с волята на народа — да се продължава неотстъпно Димитровската политика, която е една истинска наша национална политика, политика, диктувана от трайните, от жизнените интереси на българския народ.

Да се следва вътрешната Димитровска политика — това означава още по-голямо затвърдяване на народно-демократическата власт в нашата страна, опираща се на съюза на работниците и селяните, под ръководството на работническата класа. (Ръкопляскания) Тази политика ще означава още борба за окончателното ликвидиране на капитализма, за изпълнението на петгодишния народостопански план, за построяване икономическите и културните основи на социализма в Народната република България, опирайки се на братската и безкористна помощ на великия Съветски съюз и на страните с народна демокрация. (Ръкопляскания)

Да се следва външната Димитровска политика — това означава днес още по-голямо задълбочаване на нашата дружба и още по-тесно сътрудничество на Народната република България с нашия освободител и покровител — великия Съветски съюз. (Ръкопляскания) Това означава също така братско съ-

трудничество със страните с народна демокрация. (Ръкопляскания)

Това именно си остава най-популярната външна политика, която широките слоеве на нашия народ напълно разбират и одобряват и считат като истинска народна политика, отговаряща на жизнените интереси на българската нация, на интересите на нашата национална независимост и нашето социалистическо бъдеще.

Ето защо Народното събрание и целият наш народ с най-голям възторг посрещат думите в декларацията на министър-председателя др. Васил Коларов, че «българското Правителство ще следва непоколебимо политиката на искрена дружба със Съветския съюз, със съветското правителство начело с великия приятел и защитник др. Сталин». (Всички стават прави и много продължително ръкопляскаат)

Другари и другарки! Целият свят знае, че нашият народ се гнуся от предателството на титовци, които фактически превръщат братска Югославия в колония на англо-американските империалисти и започват да играят срамната роля на съзнателни оръдия на империалистическата експанзия на Балканите. Затова общественото мнение в нашата страна ще посрещне с истинско задоволство заявлението, което се прави в декларацията, че Правителството и заанапред твърдо ще стои на фронта на мира, демокрацията и социализма, възглавяван от великия и непобедим Съветски съюз. (Продължителни ръкопляскания)

Пълно одобрение ще срещне и заявлението на Правителството, че то ще бди зорко за териториалната цялост, националната независимост и суверенитета на Народната република България. (Ръкопляскания)

Нашият народ държи здраво за мира, по той няма да се колебае да се вдигне като един човек и да застане зад своето Правителство в защита на нашата свещена земя. (Продължителни ръкопляскания)

Нашият народ също така с възмущение отблъсква циничните опити на известни империалистически сили да се намесват във вътрешния живот на нашата страна.

В декларацията се казва още, че Правителството ще бди за спазване на отечественофронтовската законност. То ще бъде отзивчиво към гласа на народа и бдително към враговете. Това заявление на Правителството може само да ни радва.

В заключение трябва да заявя, че казаното в програмната декларация на Правителството е напълно в духа на мдърата, потвърдена блестящо от живота, истински народна политика на бележития наш държавник, на великия народен вожд и учител др. Георги Димитров, политиката, отговаряща на жизнените интереси и най-скромените надежди на нашия народ. (Продължителни ръкопляскания)

Поздравявайки Правителството за неговото решение да следва твърдо и неотклонно начертания от великия Димитров спасителен път на нашата държавна политика, от името на парламентарната група на Българската комунистическа партия аз заявявам, че ние одобряваме напълно декларацията на Правителството и сме готови да му окажем всеобща поддръжка. (Продължителни ръкопляскания)

Да живее българското Димитровско правителство, начело с министър-председателя др. Васил Коларов! (Всички стават прави и много продължително ръкопляскаат)

Да живее и процъфтява Народната република България! (Продължителни и бурни ръкопляскания)

Председател Райко Дамянов: Има думата подпредседателят на Великото народно събрание др. Яни Янев.

Яни Янев (з): (От трибуната) Другари и другарки народни представители! Парламентарната група на Българския земеделски народен съюз изслуша с голямо внимание и посрещна с пълно одобрение декларацията на председателя на Министерския съвет др. Васил Коларов по политиката, която ще води Правителството на Отечествения фронт под негово председателство. Ние посрещаме със задоволство тази декларация, защото тя отразява единната воля на трудещите се в нашата страна, обединени под знамето на Отечествения фронт и под ръководството на Българската комунистическа партия, и е в защита на трайните и жизнени интереси на нашата родина. Тя е продължение на изпитаната спасителна за народа ни политика, начертана и мдърно провеждана от покойния учител и вожд на българския народ др. Георги Димитров. Няма абсолютно никакво съмнение, че тази политика, както досега, така и заанапред, ще се опира върху здравите основи на могъщия и непобедим Отечествен фронт, който с всички сили ще участва и ще подпомага искрените усилия на Правителството за нейното осъществяване.

Парламентарната група на Българския земеделски народен съюз одобрява тази политика, която се опира на спасителната за нас българо-съветска дружба, която утвърди и ни завеща нашият безсмъртен вожд др. Георги Димитров. Само с активната подкрепа на великия Съветски съюз ние ще можем да реализираме докрай големите задачи, легнали в декларацията, и да запазим нашата национална независимост и държавен суверенитет.

Също така одобряваме декларацията на Правителството за развитие и укрепване на приятелските връзки и всеобщното сътрудничество между нашата страна и страните с народна демокрация. Ние сме твърдо уверени, че мястото на българския народ е в лагера на миролюбивите народи, начело с великия Съветски съюз, които под водачеството на гениалния Сталин водят борба против опитите на англо-американските империалисти да предизвикат нова война, за запазване мира и сътрудничеството между народите. Одобряваме категоричната декларация на министър-председателя, че Правителството ще отблъсква решително всеки опит за намеса в нашите вътрешни работи,

която би накърнила нашата народна свобода и държавен суверенитет, както и декларацията, че ще преследва и наказва с най-голяма строгост всички ония, които се опитват да подронват народната власт и да продават интересите на нашата родина.

Парламентарната група на Българския земеделски народен съюз се вдъхновява от усилията на Правителството за успешно провеждане на петгодишния народостопански план, за увеличаване на производството и за все по-пълното задоволяване нуждите на трудещите се от града и селото и за изграждане основите на социализма в нашата страна. Подкрепя също така декларацията за най-строга спазване отечественофронтовската законност и за изкореняване всички прояви на бюрократизъм и нередности, и неговата воля да води решителна борба срещу народните врагове.

Парламентарната група на Българския земеделски народен съюз заявява, че ще даде цялата си подкрепа на Правителството на Отечествения фронт, начело с министър-председателя др. Васил Коларов, за осъществяване политиката, отразена в правителствената декларация, за още по-пълно сплотяване на нашия народ под знамето на Отечествения фронт и под ръководството на Българската комунистическа партия, за изграждане на социализма в нашата страна и за все по-голямото укрепване, разширяване и задълбочаване на дружбата и съюза ни с великия Съветски съюз и страните с народна демокрация.

От името на парламентарната група на Българския земеделски народен съюз аз заявявам, че ние единодушно одобряваме и ще гласуваме декларацията на Правителството, начело с председателя на Министерския съвет др. Васил Коларов, и с всички сили ще участвуваме за нейното осъществяване на дело.

Да живее Правителството на Отечествения фронт, начело с министър-председателя др. Васил Коларов! (Продължителни ръкопляскания)

Да живее Народната ни република! (Продължителни ръкопляскания)

Председател Райко Дамянов: Има думата народният представител др. Димо Казасов.

Димо Казасов (пез): (От трибуната) Другари и другарки народни представители! Според мене най-характерното в направената от председателя на Министерския съвет др. Васил Коларов декларация е нейната изразителна краткост, нейната пунктоална точност и нейното всеобхващащо съдържание. Тя ни посочи, първо, обществената сила, на която Правителството ще се опира, второ — конкретната програма, която то ще се стреми да реализира, и, трето — външната политика, която ще следва, и найкрай — отношението, което всички трябва да имаме към народа и към неговите пунди и болки.

Задачите на Правителството в тия четири обширни области са очертаани само в няколко реда. Може би някои ще се опитат да видят в късото съдържание на декларацията една непълнота или дори една слабост. Те ще излъжат себе си, но не ще успеят да заблудят другите. Всяка дума от декларацията разстила пред нас едно рядко богато съдържание. Тя казва: нашата опора е Отечествения фронт.

Зад тия две думи — Отечествен фронт — ние виждаме милионите негови членове, 700-те хиляди организирани младежи, 400-те хиляди сплотени жени, мускулестите и жиливи ръце на 700-те хиляди орпсови членове, милионите кооперативни дейтели, хилядите стопански, политически, просветни, културни, спортни и пр. разклонения и поделения на всеобщната организация на Отечествения фронт.

Ние виждаме опората на Правителството не само в тая многочисленост, която изчерпва — без остатък — изчерпва — цялото съдържание на това, което може да се нарече здрав български народ. Ние виждаме също така тая опора в животворната енергия, която блика из подрата на тия организации. Ние и виждаме в посите неопозирани способности, които всеки ден се издигат от народните среди. Ние и виждаме в устрема, с който всички отечественофронтовци, всред завещаните от миналото нестоди, градят устоите на бъдещето. Ние и виждаме, ако щете, и в светлината, която вдъхновението е запалило в очите на редниците и челниците на всички отечественофронтовски организации. Ние виждаме тая здрава опора в огромната еволюция, която Отечественият фронт направи през последните пет години, като от едно междупартийно споразумение за управление се издигна до една всепародна и политически-еднородна организация, с една ясно изразена социална и духовна физиономия и с един велик мироглед, очертал пътя към социалистическия идеал.

Тая опора на Правителството е здрава, твърда, неуязвима. Тя свръх всичко е и един щастливо реализиран блян на българския народ за пълно единство и пълна сплотеност на всички трудещи се негови синове. (Ръкопляскания)

Декларацията на Правителството подчертава, че главната отговорност за управлението на страната ще носи Комунистическата партия. На никого няма да се зловиди това утвърждение, тъй като то сочи на една крайно полезна необходимост. Тая необходимост не изтича само от историческата мисия и от динамичната сила на работническата класа, на която Комунистическата партия е законен представител. Тя изтича също така от едно героично минало, което поднесе на света легендарни примери на самоотверженост, на фанатична вяра в един велик идеал, на една почти мистична преданост на едно дело, на една обезоръжила — би могло смело да се каже — обезоръжила и смъртта готовност на последователите на Комунистическата партия да изгорят в огъня на борбата за народните интереси. (Ръкопляскания)

Но не само тая изпитана съвест и проверена върност дават основанието на Комунистическата партия да бъде ръководител, двигател и отговорник в семейството на Отечествония фронт. Дава я също така и гениалното учение, на което тя е верен последовател и което е дало на човечеството единствения научен метод за обясняване на общественото развитие и за правилно ръководство на обществените борби. Приложен той метод в нашата действителност, той даде своите блестящи плодотворни резултати.

Но съществува, другари и другарки, и едно от международен политически и исторически характер основание, което прави неизбежно ръководството на Комунистическата партия в нашия живот. Това е исторически изпитаната, географски неизбежната и биологически естествената политика на неразривна и искрена дружба със Съветския съюз. (Ръкопляскания)

Исторически изпитана — защото всякога, когато България се е отдалечавала от Русия, тя се е приближавала към нещастията, към погромите и към катастрофите. Всяко обличение с Русия е разпръсквало надвисналите над отечеството ни бедни. Фактите са известни, излишно е да се сочат.

Географски неизбежна — защото днес Европа — погледнете на картата — това е Съветският съюз. (Ръкопляскания)

Биологически естествена — защото силата на политиката за обличение със Съветския съюз лежи тъй също и в силата на нашето общеславянско произхождение.

Връзката на тази политика, това е връзката на еднаквата кръв, която тече в жилите на общото славянско семейство. (Ръкопляскания)

Пътят ѝ — това е пътят на хората с еднаква участ на сърцата, с еднакъв трепет на душите и с еднакъв идеал. Нима чудната хармония на тази еднаквост не се отличава всеки път в душата ни, когато се срещнем със съветския човек? И нима не е неоспоримата историческа, географска, биологическа и идеологическа общност с великия Съветски съюз, която ни позволява днес да се чувстваме сред развълнуваното световно море стъпни на един твърд, неизвизим бряг?

Ето защо съвършено правилно, обосновано с всички изпитания на нашия народ, съобразено с всички най-светли въздействия на неговите поколения, загинали за свободата и живота, с идеалите на които светлината се отлъчва от столицата на Съветския съюз, е формулирано отношението на нашия народ към Съветския съюз, който ние чувстваме като въздух, като здраве и като сила; въздух — който диша нашата самостоятелност; здраве — което обезпечава творческия труд на народа; сила — която ни брани от външни козни, от външни полъзновения и от вътрешни врагове.

Най-талантливият, верен изразител на тая политика през последните три десетилетия беше единствено Комунистическата партия. Нейната последователност, искреност и прякостилност е най-здравата гаранция, че никога, никога българският народ не ще се откъсне от тая политика. (Ръкопляскания)

Що се отнася до стопанския, социалния и културния политика, която Правителството ще следва, декларацията ни отпраща към програмата на Отечествония фронт, към историческите решения на V конгрес на Комунистическата партия и към петгодишния стопански план. И с това декларацията ни вмества в една необикновено богата област на въпроси и разрешения, които засягат всеобхватните нужди на българския живот и които изчерпват всичките тежени на българския народ. За пръв път в българския живот се появи една толкова старателно, толкова задълбочено и всеобхватно разработена конкретна програма, каквато очертават решенията на V конгрес и законът за петгодишния стопански план. Съвършено излишно е пред тук присъстващите автори на тия откриващи нова ера в нашата история решения да се маркират техните най-главни положения. Но това, което аз считам за необходимо да подчертая във връзка с тази част от правителствената програма, от правителствената декларация, то е един знаменателен факт. Този факт е следният.

Докато в миналото правителствените декларации бяха една предназначена за заблудение, но не и за реализация, политическа литература, то след 9 септември всички декларации бяха не само изпълнени, но и преизпълнени. Непосредството и дейното участие на народа в управлението изнесе отдолу редица много важни нужди, много съществени въпроси и наложи тяхното бързо разрешение. Правителствените декларации от 9 септември до днес бяха съществено попълнени от неписаните и непроизнесените декларации на народа. Не подлежи на никакво съмнение, че инициативната роля на народа в областта на правителствените и законодателните мероприятия из ден в ден, паралелно с неговото политическо издигане, ще расте, ще се разширява и ще обогатява нашия живот с едно извънредно ценно политическо творчество. Тласците към това творчество ще бъдат обезпечени от изпълнението на повелата, която декларацията издига в своята заключителна част — повелата за внимателно, отзивчиво и топло отношение към нуждите и болните на народа. В тая област има нещо съществено да се постига.

Отношенията на органите на властта към народа все още не носят она характер, който би било желателно те да имат. У тях все съществуват елементите на това, което би могло да се нарече суровост, грубост, бюрократичност, безразличие към въпросите, които се слагат на масата пред низшите органи на властта.

И ето защо правителството с основание употребява за пръв път думата строгост, макар че тая строгост — вие това отлично знаете — е практикувана и продължава да се практикува с неотклонна примотливост еднакво от Правителството, от Министерския съвет, както и от Комунистическата партия, която на поднесе безброй донашения за суровостта, с която правява всяко отношение от онова, което е отечественофронт-

товска законност и което е морална и политическа повеля за отечественофронтския деятел и член.

Преди да приключа, другари и другарки, аз искам да отбележа още едно съществено преимущество на правителствената декларация. Като заявява, че поема изцяло отговорността за управлението на страната от 9 септември насам и че ще я носи с гордост, Правителството подчертава, че то ще се придържа твърдо и неотклонно към основните начала на управлението, установени и изпитани под ръководството на покойния министър-председател. Изразена с други думи, тая мисъл означава, че името и делото на Георги Димитров са не само програма на миналото — името и делото на Георги Димитров ще останат програма и на бъдещето. Огромното дело на Георги Димитров тепърва ще има да намери своята историческа стойност.

Колкото голямо и колкото всеобщо да е преклонението пред неизмеримите заслуги на верния и велик народен син, то все още е безпомощно да обхване в историческа перспектива неговото дело, то все още е немошно да измери пътя, който Георги Димитров измина от схлупената стъпка в с. Ковачеви до олтара, отреден във великото сърце на целия трудещ се свят.

До днес едно единствено българско име е обходило всичките кътници на света. До днес едно единствено българско сърце е почувствувало от трудещите се в целия свят — почувствувало е, че тупти с ритъма на техните сърца и страда с болката на техните души. До днес смъртта на един българин бе усетена като тежък удар от цялото борещо се за мир, за свобода и благоденствие човечество. Името и делото на тоя велик българин ще останат в историята на нашия народ като вечно горяща светлина — името и делото на Георги Димитров.

С изпитаната силноост на Отечествония фронт, при здравето и твърдо ръководство на Комунистическата партия, под всеобхватно просветеното и опитно председателство на др. Васил Коларов градежът на социалистическия строй, към който декларацията води, все повече ще напредва и все по-бързо ще се осъществява и ще увековечи делото, на което Георги Димитров бе посветил всичките си сили и способности.

Това дело ще пребъде. Нито времето, нито козните, нито външните и вътрешни полъзновения ще могат да разклатят неговите здрави и твърди устои, защото тия здрави и твърди устои са заобити в неизразимите изпитания и страдания на българския живот и те се издигат към неговите светли, жизнени, осъществими надежди и идеали за нов, справедлив, свободен социалистически ред, под знамето на който Българската република ще цъфти за радост и за участие на целия трудещ се български народ. (Ръкопляскания)

Председател Райко Дамянов: Други записани оратори няма. Има думата др. Минчо Минчев да направи предложение.

Минчо Минчев (к): (От трибуната) (Чете) «Предложение от народните представители Минчо Минчев, Динко Тодоров и Христо Лилков.

Великото народно събрание, като изслуша декларацията на Правителството, прочетена от председателя на Министерския съвет др. Васил Коларов, реши:

Одобрява декларацията на Правителството, изказва му пълно доверие и му обещава безрезерватна си поддръжка за провеждане в живота заветите на нашия покоен учител и вожд др. Георги Димитров». Подписали — предложителите. (Ръкопляскания)

Председател Райко Дамянов: Другарки и другари народни представители! Има предложение от народните представители другарите Минчо Минчев, Динко Тодоров и Христо Лилков за одобрение декларацията на Правителството, за оказването му доверие и безрезервна подкрепа за провеждане в живота заветите на нашия пръв учител и вожд др. Георги Димитров.

Други някои предложения има ли? — Няма.

Предлагам на гласуване предложението на народните представители Минчо Минчев, Динко Тодоров и Христо Лилков. Ония народни представители, които са съгласни с това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. (Всички стават и бурно и продължително ръкопляска)

Има ли някой против? — Няма. Въздържали се? — Също няма.

Декларацията на председателя на Министерския съвет др. Васил Коларов се приема от Великото народно събрание с пълно единодушие. (Бурни и продължителни ръкопляскания)

Бюрото предлага 10 минути почивка.

(След почивката)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: (Звъни) Заседанието продължава.

Пристъпваме към разглеждане на следната точка, втора, от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за допълнение на чл. 62 от закона за народните съвети.

Поканвам другаря секретар да прочете законопроекта.

Секретар Тодор Тихолов (к): (Чете)

«МОТИВИ

към законопроекта за допълнение на чл. 62 от закона за народните съвети

Другарки и другари народни представители! Чл. 62 от закона за народните съвети предвижда, че началниците на от-

делите се назначават от съответния народен съвет по доклад на управата на съвета, като се вземе мнението на съответния министър, а всички останали служители се назначават от управата на народния съвет.

Приложенето на този текст показва невъзможността, възприетият принцип на децентрализираното назначаване да бъде приложен там, където кадрите са дефицитни или където особено естество на работата изисква централизирано назначаване на кадрите. Изключения от принципа на чл. 62 са вече законодателно допуснати относно инспекторите на основното образование, здравните кадри, агрономите по семепроизводството и артистичния персонал при театрите. При това положение налага се, като остане по начало принципът на чл. 62 за децентрализираното назначаване на служителите при народните съвети, да се даде възможност, когато нуждата налага това, да се направят изключения от това правило, като по предложение на Министерския съвет Президиумът да може с указ да определя друг начин за разпределяне и назначаване на някоя категория кадри, който да се отличава от реда, предвиден в чл. 62, като се създаде възможност за централизирано назначаване на дефицитните кадри.

Като ви излагам горното, моля, другарки и другари народни представители да приемете и гласувате предложението за допълнение на чл. 62 от закона за народните съвети.

Председател на Министерския съвет: **В. Коларов**

ЗАКОНОПРОЕКТ

за допълнение на чл. 62 от закона за народните съвети

Параграф единствен. Към чл. 62 се прибавя следната

«З а б е л е ж к а. По предложение на Министерския съвет Президиумът на Народното събрание с указ може да предвиди друг начин за разпределяне и назначаване на някои категории кадри, различен от този, посочен в настоящия член.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата докладчикът на законодателната комисия да докладва.

Докладчик **Васил Василев (к):** (Чете)

«ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на законодателната комисия по законопроекта за допълнение на чл. 62 от закона за народните съвети

Комисията предлага на пленума на Великото народно събрание да гласува и приеме горния законопроект така, както е внесен от Министерския съвет, без изменение.

Председател на законодателната комисия: **Д-р Ив. Пашов.**»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Няма записани оратори. Ще пристъпим към гласуване.

Ония другари народни представители, които са съгласни да бъде приет по принцип на първо четене, докладваният законопроект за допълнение на чл. 62 от закона за народните съвети, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър **Петко Кунин:** Предлагам законопроектът да бъде гласуван по спешност, и на второ четене.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с това предложение на другаря министър, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля докладчика на комисията да докладва законопроекта. (Заглавието и параграф единствен на законопроекта, докладвани от докладчика на законодателната комисия **Васил Василев**, се приеха без изменение и без разисквания)

Пристъпваме към разглеждане на следната точка, трета, от двестия ред:

Първо четене на законопроекта за изменение и допълнение на закона за лишаване от право на пенсия лица, проявили фашистка дейност.

Моля секретаря да го докладва.

Секретар **Тодор Тихолов (к):** (Чете)

«МОТИВИ

към законопроекта за изменение и допълнение на закона за лишаване от право на пенсия лица, проявили фашистка дейност

Другарки и другари народни представители! Гласуваият през втората редовна сесия на Великото народно събрание закон за общественото осигуряване кодифицира всички пенсионни закони и поставя разрешението на въпросите, свързани с различните видове пенсии на еднакви начала. При това положение и законът за лишаване от право на пенсия на лица, проявили фашистка дейност, трябва да бъде съгласуван с общия закон за общественото осигуряване. Това е първата причина, която налага изменението на казания специален закон.

Изменението на закона за лишаване от право на пенсия лица, проявили фашистка дейност, ще разреши отрицателен смисъл и въпроса, поставен при приложението на чл. 284 от закона за общественото осигуряване, дали този последният текст не е отменил специалния закон.

На второ място законът за лишаване от право на пенсия лица, проявили фашистка дейност, показва известни дефекти, които трябва да бъдат направени. Преди всичко чрез общата формула, употребена в чл. 1, че се лишават от право на пенсия лица, които «са проявявали и проявяват фашистка дей-

ност», не се дава един конкретен критерий за преценка на дейността на различните лица. Поради тази причина и действеността на околийските комитети на ОФ по чл. 3 в различните околии и при липсата на едно централно място, което да определи един общ критерий за цялата страна, се е получило нееднакво приложение на закона: за едни и същи случаи в известни околии пенсията е била отменена, а в други околии за същите — пенсията не е била прекратявана. При това положение приложението на закона доказва, че общата формула трябва да отпадне и в съгласие с основната цел на закона трябва да бъдат лишени от право на пенсия ония, които са проявили една безспорна фашистка дейност, каквито са случаите, изброени в забележките на членове 1 и 2 на досегашния закон. Предлаганото изменение по § 1 иде да отговори именно на тази нужди.

На трето място приложението на закона показва, че механичното приложение на изброените в § 1 от проекта случаи води често пъти до несправедливост. Макар и известни лица да са заемали някои служби от тия, изброени в § 1, те или са помагали на партизаните, или със своето поведение са улеснявали съпротивителното движение, или въобще тяхната дейност е била от такова естество, че в някои случаи тя не може да бъде считана за фашистка. Наличността на такива случаи налага, цитото приложението на изброените в § 1 случаи за лишаване от пенсия да не бъде механично, а да бъде преценявано от органа, който преценява пенсията. В това се състои второто съществено изменение, което се внася с § 1 от проекта.

На четвърто място изменението на този закон се налага за уеднаквяване на системата за отпускане и прекратяване на пенсията с тая, възприета от закона за общественото осигуряване. Изтеклата 1948 г. коренно промени политическата обстановка на Народната република, което позволява разрешаването на политическата задача на закона за лишаване от право на пенсия на лица, проявили фашистка дейност, да бъде решена от ония органи — пенсионния съвет — който въобще решава въпросите за отпускане и прекратяване на пенсията, включвайки и народните пенсии, при които политическият мотив изтъква на преден план. При това положение пенсионният фонд е оня държавен орган, който трябва да реши прекратяването на пенсията. Местните държавни органи — управите на околийските народни съвети — ще съберат доказателствата за дейността на лицето чрез масовите организации и ще дадат своето мнение пред пенсионния съвет, а последният въз основа на хипотезите, указани в § 1, ще изработи един общ критерий, еднакво важищ за цялата страна, и, прилагайки тоя критерий, ще решава в кои случаи пенсията ще трябва да се прекрати.

Останалите изменения, направени в § 3, имат за цел да съгласуват специалния закон с принципите на закона за общественото осигуряване.

Министър на труда и социалните грижи: **Здр. Митовски**

ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение и допълнение на закона за лишаване от право на пенсия лица, проявили фашистка дейност

§ 1. Чл. 1 се изменя така:

«Пенсионният съвет при Държавния институт за обществено осигуряване може да лиши от всички видове пенсии по закона за общественото осигуряване заварените при влизането му в сила пенсионери, проявили фашистка дейност, както следва:

1. Безследно изчезнали длъжностни лица през времето от 9 септември 1944 г. до 30 март 1945 г., във връзка с промяната, станала на 9 септември 1944 г., ако се установи, че са проявили фашистка дейност.

2. Редовните и мобилизирани военни чинове и полицаи, ако са извършили зверства, побоища и палежи в страната или извън нея през време на службата си.

3. Убитите или пострадали лица при преследване борците-антифашисти в страната или извън нея, или убити по повод дейността им против антифашисткото движение.

4. Служителите в политическия отдел на бившата дирекция на полицията и поделенията му, включително и секретните сътрудници.

5. Началниците на униформената полиция до началниците на участъци в градовете и комендантствата.

6. Уволнените длъжностни лица за фашистки прояви.

7. Осъдените от народните съдилища, макар и условно, независимо от размера на наказанието.

8. Служителите от РО2 и РО3 при Министерството на войната през периода на втората световна война до 9 септември 1944 г.

9. Всички ръководни длъжностни лица, които са проявили престараване при изпълнение на служебните им обязанности за провеждането на политиката на противопародната фашистка власт, с което дейно и съществено са допринесли за провеждането над народа терор и безправие, както и общественици, които съзнателно и доброволно са се поставили в услуга на властта като нейни дейни сътрудници.

Също така пенсионният съвет може да лиши от наследствена пенсия заварените при влизане в сила на закона за общественото осигуряване пенсионери, ако наследодателят им е проявил фашистка дейност, попадаща под изброените в предходната алинея случаи.

Пенсионният съвет може да събира сведения за фашистка дейност и по свой почин, по почин, какъвто намери за добре.»

§ 2. Чл. 2 се изменя така:

«Управата на околийския народен съвет събира сведения относно фашистката дейност на лицата, указани в предходния

член, чрез организациите на Отечествения фронт и другите масови организации и дава мнение пред пенсионния съвет относно лишаването на всяко от тези лица от пенсия.»

§ 3. Чл. 3 се изменя така:

«Във основа на събранияте, съгласно предходния член, доказателства и като има пред вид мнението на околийския народен съвет, пенсионният съвет решава въпроса за прекратяването на пенсията.

В случай че пенсионният съвет реши пенсията да бъде прекратена, изплащането ѝ спира от тримесечието, през което пенсионната книжка е била иззета, съгласно чл. 3 на този закон, в досегашната му редакция.

Не се лишават от пенсия ония, които докажат, че са помагали на съпротивителното движение.

Решението на пенсионния съвет може да се обжалва, съгласно чл. 132 от закона за общественото осигуряване.»

§ 4. Чл. 4 се изменя така:

«Лицата, на които пенсията е отказана или е прекратена на основание досега действащия закон, могат да поискат ревизия на решението в срок 3 месеца от влизането на този закон в сила. При възстановяване на прекратена или отпущана на отказана пенсия същата се отпуща от деня на влизане в сила на този закон.

Ревизията се извършва от пенсионния съвет.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата докладчикът на законодателната комисия да докладва предложението.

Докладчик Васил Василев (к): (Чете)

«ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на законодателната комисия по законопроекта за изменение и допълнение на закона за лишаване от право на пенсия лица, проявили фашистка дейност

Комисията предлага на пленума на Великото народно събрание да гласува и приеме горния законопроект така, както е внесен от Министерския съвет, без изменение.

Председател на законодателната комисия: Д-р Ив. Пашов.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Пристъпваме към разисквания.

Има думата народният представител д-р. Илия Игнатов.

Илия Игнатов (к): (От трибуната) Другари народни представители и представители! Внесеният в пленума на Великото народно събрание от министъра на труда и социалните грижи законопроект за изменение и допълнение на закона за лишаване от право на пенсия лица, проявили фашистка дейност, се явява като резултат от практическото приложение на гласувания през втората редовна сесия на Великото народно събрание закон за общественото осигуряване, с който бяха кодифицирани съществуващите дотогава пенсионни закони, а така също разрешени всички въпроси, свързани с различните видове пенсии, които бяха поставени на еднакви начала. Обаче с този закон не бе съгласуван законът за лишаване от пенсия на лица, проявили фашистка дейност.

Със закона за обществени осигуровки от 17 януари 1949 г., респ. чл. 284, се отменят всички закони, наредби-законали и правилници, които му противоречат, с изключение на закона за лишаване от право на пенсия лица, проявили фашистка дейност. При това съществуващо положение се получава приложението на два закона, уреждащи една и съща материя. В понятието «проявили фашистка дейност» държавните органи и обществените организации, оторизирани с прилагането на същия закон, властта най-разнообразни критерии, служейки си с общата формула «фашистка дейност». Във всяка околия или всеки държавен орган по места съществуваше отделен критерий. Това неправилно положение сега напълно се отстранява с чл. 1 от предложения законопроект, в който се изброяват фактическите обстоятелства, при които пенсионерите могат да бъдат лишени от право на пенсия. Чл. 1 със своята разчлененост дава възможност за уточняване и проверка на целукопните прояви на засегнатите лица.

Досегашното прилагане на двата закона даде възможност по места за своеобразно тълкуване, допускаше се известни грешки и несправедливости, които имаха лошо политическо отражение. Така например за един и същи случай в една околия преценката на съответните органи е да се отнеме пенсията, а в друга — да бъде възстановена.

Безспорно, за да се допусне такова различно тълкуване на закона до голяма степен причината е в това, че заинтересуваните лица използват слабата бдителност на местните органи, личните, роднинските и други връзки, за да избягнат правилното тълкуване на закона. Много са случаите, доказан враг на държавата да продължава да получава пенсия. В такива случаи неминуемо зад това лице стоят недобросъвестни граждани като гарант и застъпници, с което не само рушат нашата отечественофронтиска законност, но се явяват и като укриватели на враговете. Тук трябва да отбележим и обратното — че макар и не много, все пак има случаи, когато известни граждани не са се проявили като фашисти в миналото, а напротив, малко или много са помагали в борбата против фашизма, независимо от тяхното служебно положение през фашистката власт, и днес имат положително отношение към нашата народна власт и работят за нея, обаче поради общата формула «проявена фашистка дейност» са лишени от правото на пенсия. При такива случаи ясно е, че законът се прилага механично, по настроение, липсва конкретен подход и преценка, липсва и чувството на политическа съобразителност и отговорност. С настоящия

законопроект се постига пълно уточняване системата за отпущане и прекратяване на пенсии, легнала в основата на закона за обществено осигуряване.

Въпросът за отпущане и прекратяване на пенсията е важен държавен и политически въпрос. Ето защо органите, на които се възлага изпълняването на този закон, вършат и ще вършат сериозна политическа работа.

При напълно нормализирана вътрешна обстановка в нашата страна налице са всички обективни условия за възлагане на един централен орган, какъвто е пенсионният съвет, да поеме цялостното разрешаване на всички пенсионни въпроси. Този централен орган, който ще се ръководи от компетентни и квалифицирани кадри и който в своята работа неспестанно ще се квалифицира, ще стане напълно способен за правилно и експедитивно решаване на всички въпроси по отпущане и прекратяване на пенсии. С този закон не се отнема правото на участие на местни, държавни и обществени органи: напротив — те ще бъдат активният и решаващ фактор, тъй като те ще събират и подготвят всички сведения, ще дават своето мнение, въз основа на което централният орган ще прави компетентна преценка за всеки отделен случай. С това, от друга страна, се спомага за укреплението и на народния контрол, т. е. напълно се установява един народно-демократичен принцип: свободно и широко обсъждане долу от народа и централно решаване от един квалифициран държавен институт. При досегашната практика местните органи, които са отрупани с всеотнасна ежедневна работа, нямаха физическата възможност да отделят особено внимание при решаване на въпроси от такова естество.

С настоящия законопроект се създават всички предпоставки за справедливо и цялостно уреждане на въпросите по отпущане и прекратяване на пенсии. С него се отстраняват личните настроения, ходатайствата, домоганията и несправедливостите. Дава се възможност за конкретен и компетентен подход към всеки отделен случай, а така също опростява се процедурата по прекратяване на пенсия за минали и настоящи фашистки прояви.

В заключение трябва да кажа, че с настоящия законопроект и със закона за общественото осигуряване, който урежда цялостно материята за отпущане и прекратяване на пенсии, се създават всички условия и възможности за разчистване на допускнатите опущения и грешки и удовлетворяване несправедливо засегнатите. За това е необходимо съзнателното включване на държавните и обществените органи, а най-вече на Съюза на бойците против фашизма, който е особено заинтересуван от въпроса за пенсията. Да не остане нито един фашистки враг да получава пенсия от народната държава, и нито един честен гражданин и патриот да бъде лишен!

Заявявам от името на парламентарната група на Българската комунистическа партия, че ние единодушно ще гласуваме предложения законопроект. (Ръкоплескания)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Няма други записани оратори. Пристъпваме към гласуване.

Ония другари народни представители, които са съгласни да бъде приет по принцип, на първо четене, законопроектът за изменение и допълнение на закона за лишаване от право на пенсия лица, проявили фашистка дейност, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата д-р. министър на труда и социалните грижи.

Министър Здравко Митовски: Моля, законопроектът да бъде гласуван, по спешност, и на второ четене.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители които са съгласни с това предложение на д-р. министър, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля докладчика на законодателната комисия да докладва законопроекта.

(Заглавие и §§ 1—4 от законопроекта, докладвани от докладчика на законодателната комисия Васил Василев, се приеха без изменение и без разисквания)

Пристъпваме към разглеждане на точка четвърта от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за изменение и допълнение на закона за национализация на частни индустриални и минни предприятия.

Моля секретаря да го прочете.

Секретар Тодор Тихолов (к): (Чете)

«МОТИВИ

към законопроекта за изменение и допълнение на закона за национализация на частни индустриални и минни предприятия

Другарки и другари народни представители! Обстановката, при която бе подготвена и проведена национализацията на частните индустриални и минни предприятия в страната през м. декември 1947 г., позволи, щото един не малък брой действително капиталистически по своя характер предприятия да останат незазасегнати от нея, макар те, с оглед на техния производствен капацитет и на значението им за народното стопанство, да представляват важен обект за държавния сектор от народното стопанство. Национализирането на тези произведени предприятия е една необходимост. Но тяхното национализиране би могло много по-правилно и при много по-добра предварителна подготовка да се извърши от Министерския съвет, като по закона му се предостави това право.

Налице са обаче това случаи, при които национализацията е обхващала предприятия, за които по-късно се е установило, че е в интерес на държавата и на народното стопанство те да бъдат частично или изцяло освободени от национализация. А

в закона липсва текст, който да предвижда подобно освобождаване. Денационализирането на такива предприятия или части от тях е също така една необходимост, с която най-добре би се справил Министерският съвет, като му се предостави по закон тази възможност.

Понеже често пъти собствениците на подлежащи на национализиране предприятия се занимават с индустрия и едновременно още с търговия, транспорт и друга стопанска дейност и всичко това е така преплетено и взаимно свързано, че откъсването на един отдел би засегнало и затруднило чувствително дейността на другите отделни и специално на индустриалното предприятие, налага се в подобни случаи при национализиране на индустриалното предприятие да бъдат обхванати и всички други отделни към него, макар тези отделни да не се занимават пряко с индустриална производствена дейност.

Голяма част от национализираните индустриални предприятия са обременени със значителни задължения, произхождащи от разни търговски сделки, които бившите им собственици са сключвали с други индустриалци или с разни търговци-спекуланти. Има друг вид задължения, които бившите собственици са създавали по изкуствен начин, като са ги минавали по разни кредиторни сметки на техни близки, в които сметки в същност те са влагали ограбените от предприятието средства чрез укриване на печалбите му. И най-после има задължения, неизвестни за предприятието, които му се предявяват несподешно и го поставят в едно затруднено положение. Всичко това показва, че поемането от страна на държавата на всички такива задължения, произлезли преди национализацията, би създавало едно с нищо неоправдано благоприятстване на недобросъвестните бивши индустриалци и други капиталисти във вреда на държавата, респ. във вреда на държавните и индустриални предприятия.

Независимо от това уреждането на всичките тия задължения би затруднило крайно много ръководството на предприятията, пред които сега са поставени по-големи и по-отговорни задачи.

Ето защо налага се такива задължения да не бъдат изплащани от предприятието, а уреждането им да остане в тежест на бившите собственици, като за целта използват обезщетението, което те биха получили срещу национализираните предприятия.

Има обаче задължения по сключени сделки или срещу вложен труд и услуги в предприятието към държавни, кооперативни и обществени учреждения, предприятия и организации и към трудеци се, за които не може да има съмнение, че са резултат на спекулативни или изкуствени сделки. Тези задължения държавата, в лицето на национализираните предприятия, би следвало да поеме и да ги изплати в брой.

Що се отнася до данъците на предприятията и на бившите техни собственици за времето преди национализирането, те следва да бъдат изплащани от собствениците от обезщетението, което биха получили срещу национализираните им предприятия.

В активите на национализираните предприятия са включени и техните вземания към трети лица. За тези вземания на бившите собственици ще се отреди обезщетение по чл. 13. Но много е вероятно някои от вземанията да не бъдат реализирани и по този начин бившите собственици да получат обезщетение за активи, срещу които държавното предприятие няма да реализира нищо. По тия съображения необходимо е част от облигациите, равняваща се на стойността на вземанията, да се предостави на самото предприятие и то именно да ги предава на бившите собственици, в зависимост от реализиране на вземанията. Самите вземания, станали държавни след национализацията, трябва да се събират по реда, предвиден за събиране на данъците и на другите държавни вземания, тъй като това са оборотни средства на държавните предприятия, които трябва да им се предоставят на разположение най-бързо, за да бъдат те използвани.

Редица типично капиталистически предприятия биха завзети от органите на властта при провеждане на национализацията, които предприятия само случайно не са били включени в списъка по чл. 2 и не попадат в категориите по чл. 1 от закона. Тези предприятия са включени в производствените планове, подобрени са или окупирани и тяхното връщане на бившите им собственици е не само неоправдано, но и невъзможно.

Друга една група предприятия, първоначално национализирани със закона, но впоследствие освободени от национализацията, пак по силата на закона, бяха стопански мобилизирани, защото те бяха включени в производствените планове. Голяма част от тях бяха присъединени към други по-големи предприятия — окупирани, а останалата част от машините също така пренесена в други предприятия и включена в производствената им дейност. Такива предприятия също така сега е не само неоправдано, но и технически и стопански невъзможно да бъдат освободени и върнати на бившите им собственици.

Положението както на едните, така и на другите предприятия се налага да бъде уредено чрез тяхното национализиране.

Има и една друга група предприятия, първоначално национализирани, а след няколко месеца освободени и върнати на техните собственици по силата на закона. Тези предприятия, задържани само два, три или четиримесеца в началото след национализацията, не са могли да разгърнат никаква особена стопанска дейност и не са получили чисти приходи, поради което нито може, нито би следвало държавата да се обременява и задължава с плащане на обезщетения на техните собственици за времето, през което те са били национализирани.

Понеже в закона липсва разпоредба, която да ограничава със срок възможностите на засегнатите лица да предявяват претенции по повод на национализацията, и отговорните лица и места биват атакувани с голям брой искания и оплаквания, плъзга се в закона да бъде предвиден срок, в който всяко заинтересувано лице да има право да предявява претенции, а

предявените досега да се счита, че са направени в срок.

Предложеният законопроект за изменение и допълнение на закона за национализиране на частни индустриални и минни предприятия има за цел да разреши всичките тези въпроси.

София, юли 1949 г.

Министър: Проф. П. Кунин

ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение и допълнение на закона за национализация на частни индустриални и минни предприятия

§ 1. Създава се нов чл. 2а:

«Министерският съвет по доклад на съответния министър може да национализира и други частни индустриални и минни предприятия, както и да освобождава от национализация, частично или изцяло, национализирани по този закон предприятия, когато това се налага от интересите на страната.

Национализацията може да обхване и всички стопански отдели, които съставляват с национализираното предприятие едно цяло и неделимо предприятие или отделянето на които е трудно и би се отразило върху нормалната дейност на национализираното предприятие.»

§ 2. Чл. 11 се изменя така:

«От пасива на национализираното предприятие държавата поема, и то най-много до размера на актива му, само задълженията към държавните, кооперативни и обществени учреждения, предприятия и организации, както и задълженията към трудеци се.

Всички останали задължения, включително данъците, се уреждат от бившите собственици и могат да се погасяват с евентуалния остатък от обезщетението, което те биха получили по чл. 13 от този закон.»

§ 3. Към чл. 13 се прибавя нова алинея четвърта:

«Част от облигациите, равна на стойността на вземанията на предприятието, се предоставя на последното, за да ги предава на собствениците му в зависимост от реализиране на вземанията. Събирането на които, като държавни, става в полза на предприятието по реда на закона за събиране данъците и другите държавни вземания, въз основа на заповед за плащане, издадена от министъра на финансите по искане на предприятието.»

§ 4. Създава се нов чл. 22-а:

«Предприятия, както и клонове и отдели от такива, завзети по повод на национализацията и върнати на собствениците им, се национализират от деня на тяхното завземане.

Национализират се, и то от деня на тяхното първоначално завземане, и всички предприятия, изброени в списъците към 24. постановление на Министерския съвет, от 30 юли 1948 г., протокол № 112, и 14. постановление на Министерския съвет, от 16 ноември 1948 г., протокол № 160.»

§ 5. Създава се нов чл. 22-б:

«Предприятия и имущества, завзети като национализирани или по повод национализацията, а след това освободени и върнати на собствениците на казвата и да било основание, се считат национализирани за времето, през което са били завзети, и собствениците им не могат да търсят обезщетение за тяхното използване. Машините и инсталациите от такива предприятия, дадени на други предприятия за комплектуване, се считат национализирани и не се връщат на собствениците им.»

§ 6. Създава се нов чл. 22-в:

«Засегнатите от приложението на този закон лица могат в едномесечен срок от деня на завземане национализираните предприятия да предявят претенции пред надлежните лица и места. Предявените писмени такива до влизане на настоящия закон в сила се считат направени в срок.»

(ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на законодателната комисия по законопроекта за изменение и допълнение на закона за национализация на частни индустриални и минни предприятия

В § 2 алинея втора да се раздели на две алинеи, като алинея първа остане същата. Целият текст на § 2 става от три алинеи със следното съдържание:

Алинея първа остава същата.

Алинея втора: «Всички данъци, произхождащи за времето от преди национализацията, се погасяват в съответния размер от евентуалния остатък от обезщетението, което бившите собственици биха получили по чл. 13 от този закон.»

Алинея трета: «Всички останали задължения се уреждат от бившите собственици и могат да се погасяват с евентуалния остатък от обезщетението, което те биха получили по чл. 13 от този закон.»

Съображения. Внася се по-голяма яснота в текста, като се отдели в отделна алинея разпоредбата относно погасяването на данъците, дължими се от бившите собственици на национализираните предприятия за времето преди национализацията, което погасяване ще става от евентуалния остатък от вземането, което бившите собственици биха имали да получават в облигации.

Председател на законодателната комисия: Д-р Иван Пашов»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата до владеният на законодателната комисия.

Докладчик д-р Печко Костурков: От името на законодателната комисия обявявам, че комисията не прави предложение за изменение и допълнение на законопроекта за национализацията.

нализация на частни индустриални и минни предприятия. Напечатаното в предложението изменение не е решение на законодателната комисия, а мнение на някои от членовете на комисията, което не беше възприето от комисията и е погрешно отпечатано. (Чете)

«Законодателната комисия предлага на пленума на Великото народно събрание да приеме и гласува законопроекта така, както е писан от Министерския съвет, без изменения.

Председател на законодателната комисия: **Д-р Иван Пашов.**»

Председателствуващ д-р Георги Атанасов: Няма записани оратори. Пристъпваме към гласуване.

Ония другари народни представители, които са съгласни с прочетенния законопроект за изменение и допълнение на закона за национализация на частни индустриални и минни предприятия, без първоначално напечатаното предложение на законодателната комисия, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър Петко Куни: Моля, законопроектът да бъде гласуван, по спешност, и на второ четене.

Председателствуващ д-р Георги Атанасов: Моля ония другари народни представители, които са съгласни с предложението на д-р министър, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля докладчика на законодателната комисия да докладва законопроекта на второ четене.

(Заглавието и § § 1--6 от законопроекта, докладващи от докладчика на законодателната комисия д-р Пенчо Костурков, се прочеа без изменение и без разисквания).

Пристъпваме към разглеждане на точка пета от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за допълнение на закона за трудовите кооперативни земеделски стопанства.

Моля секретаря да го прочете.

Секретар Тодор Тихолов (к): (Чете)

«МОТИВИ

към законопроекта за допълнение на закона за трудовите кооперативни земеделски стопанства

Другари и другарки народни представители! През есента на 1948 г. и зимата на 1949 г. в страната се създадоха кръгло 1000 нови ТКЗС. При това масово образувание на ТКЗС в някои села местните дейтели и комисии за приемане на земята и образуването на блоковете на тези стопанства са допуснали много грешки и незаконосъобразности, като в някои села са извършени груби нарушения на закона за ТКЗС. На много места тези нарушения са обжалвани пред околийските съдили и последните са потвърдили решенията на комисии, с което тези решения са узаконени и влезли в сила.

Всичко това създаде в много населени места обтегнати отношения между кооператори и некооператори и дава повод за основателно недоволство срещу едно от най-важните мероприятия на Правителството. Това стана причина да се занимае с този въпрос и юнският разширен пленум на ЦК, където д-р. Вълко Червенков изнесе много конкретни случаи на грубо нарушение на закона за ТКЗС и извършени своеволия от страна на местни дейтели.

Доказателства за допуснатите грешки и своеволия са и многобройните делегации и писмени оплаквания, които идват в Министерството на земеделието след публикуване резолюцията на пленума на ЦК.

За да се отстранят бързо тези грешки и нарушения на закона, да се осигури правилното изграждане на ТКЗС и да се укрепи вярата на населението в законите на страната, като се запази и авторитетът на законите и съдебната власт, палата се незабавно назначаване на препоръчаните в резолюцията на разширения пленум на ЦК на БКП правителствени комисии.

Тази именно е целта на полагания законопроект за допълнение на закона за трудовите кооперативни земеделски стопанства, който моля, другари и другарки народни представители, да разглеждате и гласувате.

Гр. София, 15 юли 1949 г.

Министър на земеделието: **Г. Трайков**

ЗАКОНОПРОЕКТ

за допълнение на закона за трудовите кооперативни земеделски стопанства

Параграф единствен. Чл. 49 става чл. 50, а вместо него се добавя нов

Чл. 49. Министерският съвет може да учреди правителствени комисии, които да анкетират и разрешат всички спорове, възникнали във връзка с образуването на нови трудови кооперативни земеделски стопанства, приемането на членове в съществуващите ТКЗС и извършеното земеустройство след 1 август 1948 г. Влезлите в законна сила решения по тия въпроси не са пречка за пререшаване на спора от правителствената комисия.

Решенията на правителствените комисии са окончателни и не подлежат на обжалване.

Председателствуващ д-р Георги Атанасов: Има думата докладчикът на законодателната комисия.

Докладчик Стоян Столемезов (к): (Чете)

«ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на законодателната комисия по законопроекта за допълнение на закона за трудовите кооперативни земеделски стопанства

Комисията предлага на пленума на Великото народно събрание да гласува и приеме горния законопроект така, както е внесен от Министерския съвет, без изменения.

Председател на законодателната комисия: **Д-р Ив. Пашов**»

Трябва да се поправят някои печатни грешки, а именно:

Във втората алинея на мотивите, на петия ред след думите «ЦК», да се постави изразът «на БКП», също така в третата алинея на края след думите «ЦК» да се постави изразът «на БКП».

В текста на чл. 49 от законопроекта, алинея първа, на първия ред, думата «учреди» да се чете «учредява»; в същата алинея на последния ред думата «спора», да се чете «споронет».

Председателствуващ д-р Георги Атанасов: Няма записани оратори по законопроекта. Пристъпваме към гласуване.

Ония другари народни представители, които са съгласни да бъде приет по принципи, на първо четене, законопроектът за допълнение на закона за трудовите кооперативни земеделски стопанства, с поправките, които се направиха, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър Георги Трайков: Моля другарите народни представители да гласуват законопроекта, по спешност, и на второ четене.

Председателствуващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с това предложение на д-р министър, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля докладчика на законодателната комисия да докладва законопроекта на второ четене.

(Заглавието и параграф единствен от законопроекта, докладващи от докладчика на законодателната комисия Стоян Столемезов, се прочеа без изменение и без разисквания).

Пристъпваме към разглеждане на точка шеста от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за избиране на народни представители.

Моля докладчика на законодателната комисия да го докладва.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«ЗАКОН

за избиране на народни представители.»

Председателствуващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Глава I

Общи разпоредби

Чл. 1. На основание чл. 2 от Конституцията на Народната република България, изборите на народни представители се произвеждат въз основа на всеобщо, равно и пряко изборително право с тайно гласуване.

Всеки избирател има право на един глас.»

Председателствуващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат заглавието на глава I и чл. 1, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 2. Избиратели и избираеми са всички граждани на Народната република България, навършили 18-годишна възраст, мъже и жени, без разлика на народност, раса, вероизповедание, образование, занятие, обществено положение и имотно състояние, с изключение на поставените под пълно запрещение и лишените с влязла в законна сила присъда от избирателни права.»

Председателствуващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 3. Изборите се произвеждат най-късно три месеца след разпускането на Народното събрание в един и същи ден за цялата страна.»

Председателствуващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 4. Денят на избора се определя с указ от Президиума на Народното събрание, обнародван най-късно два месеца по-рано. Този ден трябва да бъде неработен.»

Председателствуващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 5. Необходимите разходи, свързани с произвеждане на изборите, са за сметка на държавата.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

Г л а в а II

Избирателни списъци

Чл. 6. В избирателния списък се вписват всички граждани, които имат избирателно право и живеят (постоянно или временно) в момента на съставянето на списъка в района на даден съвет и които са навършили или в деня на избора ще навършат 18 години.

Всеки избирател може да бъде вписан само в един избирателен списък.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат заглавието на глава II и чл. 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 7. Лица, които след съставянето на списъка придобият или загубят избирателно право, се вписват допълнително в избирателния списък или се заличават от него.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 8. Избирателните списъци се съставят от управите на общинските народни съвети, а в градовете с районно деление — от управите на районните съвети, и то за всяка избирателна секция поотделно и по азбучен ред на собственото име на избирателя.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 8, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 9. Избирателните списъци за военнослужащите се съставят от командира на полка, респективно дружината и приравнените към тях поделения, когато те са самостоятелни части, а за военните учреждения — от техните началници.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 9, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 10. Избирателните списъци за лицата от трудовата повинност се съставят от съответните началници.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 10, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 11. Избирателният списък на секцията съдържа следните графи: поредния номер, името, презимето, семейното име на избирателя, година на раждането, адреса, занятието и графа за отметки.

Оригиналът на избирателния списък се подписва от председателя и секретаря на общинската управа.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 11, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 12. Председателят на управата на общинския народен съвет разпорежда, съставеният избирателен списък да се напише в повече екземпляри и да му се даде най-широка гласност — с разлепването му на видни места, най-късно един месец преди избора.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 12, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 13. Едновременно с това председателят разгласява чрез обявления, залепени на видни места, и чрез общинските гласатаи, че най-късно една седмица от обявяването всяко лице, което намира в избирателния списък някои неправилности, отнасящи се до него лично или до други лица, може да го прегледа в общинската канцелария и да заяви за съществуващите според него неправилности.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 13, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 14. Заявленията за опущения, неправилности и погрешки в избирателния списък се правят устно или писмено. Устните заявления се записват в книгата за записване заявления, каквато управата на всеки общински или районен народен съвет е длъжна да води.

Когато със заявлението се иска да бъде някой заличен от избирателния списък, председателят съобщава това на лицето, ако то живее на посочения адрес, и го предупреждава, че то може в тридневен срок да представи възраженията си.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 14, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 15. Управата на народния съвет трябва да се произнесе в тридневен срок по направените искания и възражения.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 15, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 16. Решението на управата подлежи на обжалване в тридневен срок от обявяването му пред надлежния околийски съд, който най-късно в тридневен срок от постъпване на жалбата е длъжен в съдебно заседание, с призоваване на заинтересуваните и представител на управата, да се произнесе по нея. Решението на околийския съд не подлежи на обжалване.

Решенията, с които се постановява да се направи поправка на избирателния списък, се съобщават на съответната управа за изпълнение.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 16, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 17. Когато избирателят промени своето местопребиване, управата на народния съвет му издава удостоверение за право на гласуване другаде, като отбелязва в избирателния списък, че е напуснал.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 17, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

Г л а в а III

Избирателни секции

Чл. 18. Всяко населено място до 1000 жители съставя една избирателна секция. Населено място, което има повече от 1000 жители, се разделя на толкова избирателни секции, колкото пъти числото 1000 се съдържа в броя на населението му. Остатък по-голям от 500 образува отделна секция, а по-малък от 500 се разпределя между останалите секции. По решение на управата на околийския народен съвет може да се образуват секции с по-малко от 1000 и повече от 1.500 жители.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат заглавието на глава III и чл. 18, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 19. В болници, санаториуми, инвалидни домове, родилни домове и други такива могат да се образуват самостоятелни секции.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 19, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 20. За военнослужащите се образуват отделни избирателни секции с число не по-малко от 50 и не повече от 1.000 души.

Военнослужащи, които се намират вън от местонахождението на своята част, могат да гласуват там, където се намират, като представят удостоверение от командира на частта за право на гласуване другаде.

Същото важи и за лицата от трудовата повинност.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 20, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 21. Разделянето на селищата на секции става със заповед на управата на общинския народен съвет поне 50 дни преди деня на избора.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 21, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 22. Двадесет дни преди деня на избора общинската управа определя помещенията, где то ще стане гласуването. Тия помещения трябва да бъдат обществени здания, да се намират към средата на секцията и да са на площад или на по-широка улица.»

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 22, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Глава IV

Избирателни комисии

Чл. 23. Изборите се ръководят, произвеждат и контролират от избирателни комисии: централна — за цялата страна, околийска — за всяка избирателна околия, градска и районна — за градовете с районно деление, селска — за селските общини и секционна — за всяка избирателна секция.»

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат заглавието на глава IV и чл. 23, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 24. Избирателните комисии се избират от представители на Единната народна обществено-политическа организация Отечествен фронт, партияте, професионалните организации на работниците, служащите, занаятчиите и земеделските стопани, кооперативните организации, младежките организации и други обществени и културни организации, както и на събранията на работниците и служащите по предприятия и учреждения, военпослужащите, трудоваците и граничарите по частите им, селяните в ТКЗС и в държавните стопанства.

Кандидатите за народни представители не могат да бъдат членове на някоя избирателна комисия.»

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 24, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 25. Централната избирателна комисия се състои от: председател, двама заместник-председатели, един секретар и от 9 членове и се утвърждава от Президиума на Народното събрание най-малко 55 дни преди избора.»

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 25, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 26. Централната избирателна комисия:

- а) издава инструкции и разпореждания по приложение на закона;

- б) ръководи изборите в цялата страна, напътствува по-долните избирателни комисии и други длъжностни лица и учреждения, натоварени с работа по произвеждане на изборите, проверява дейността им и бди за точното изпълнение на закона;

- в) установява формата на избирателните списъци, избирателните кутии, пликове, протоколи и на всички други книжа, предвидени в закона;

- г) разглежда жалби срещу неправилните действия на по-долните комисии и издава по тях окончателни решения.»

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 26, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 27. Околийските избирателни комисии се състоят от председател, заместник-председател, секретар и 8—10 членове и се утвърждават от Президиума на Народното събрание не по-късно от 50 дни преди деня на избора.

В градовете, приравнени с околии, се образуват по същия ред градски избирателни комисии в състав и с правата и задълженията на околийските комисии.»

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 27, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 28. Околийските избирателни комисии:

- а) ръководят изборите в своята избирателна околия, напътствуват избирателните комисии и други длъжностни лица и учреждения, натоварени с работа по провеждане на изборите, проверяват дейността им и бдят за точното изпълнение на закона;

- б) следят за правилното образуване и своевременното оповестяване на секциите;

- в) следят за своевременното и правилно съставяне на избирателните списъци и тяхното оповестяване;

- г) разглеждат жалби срещу неправилните действия на общинските комисии в околията и издават по тях окончателни решения;

- д) утвърждават и оповестяват кандидатните листи;

- е) набавят избирателни пликове, протоколи и други изборни книжа и се грижат за правилното им разпределение между общинските изборни комисии в околията;

- ж) проверяват изборните книжа, установяват резултата от изборите, провъзгласяват избраните народни представители,

издават удостоверения на избраните и предават изборните книжа на управата на околийския народен съвет.»

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 28, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 29. Градските избирателни комисии и районните избирателни комисии за градовете с районно деление се състоят от: председател, заместник-председател, секретар и 6—10 члена и се утвърждават от управата на околийския народен съвет, респективно на приравнения с него градски съвет, не по-късно от 45 дни преди деня на избора.»

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 29, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 30. Градските и районните избирателни комисии:

- а) ръководят изборите в своята община или район, напътствуват секционните комисии, проверяват дейността им и бдят за точното изпълнение на закона;

- б) следят за своевременното и правилно съставяне на избирателните списъци и тяхното оповестяване;

- в) приемат заявления за неправилности в избирателния списък и ги внасят в управата на съвета, който изготвя и оповестява списъка;

- г) набавят от околийската избирателна комисия необходимото количество избирателни пликове, протоколи, статистически листове и други изборни книжа и се грижат за правилното им разпределение между секционните комисии;

- д) съдействуват на околийската избирателна комисия за произвеждане на избора.»

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 30, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 31. Селско-общинските избирателни комисии се състоят от председател, заместник-председател, секретар и 2-4 члена и се утвърждават от управата на околийския народен съвет не по-късно от 40 дни преди деня на избора.»

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 31, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 32. Селско-общинските избирателни комисии:

- а) ръководят изборите в своята община или район, напътствуват секционните комисии, проверяват дейността им и бдят за точното изпълнение на закона;

- б) следят за своевременното и правилно съставяне на избирателните списъци и тяхното оповестяване;

- в) приемат заявления за неправилности в избирателния списък и ги внасят в управата на съвета, който изготвя и оповестява списъка;

- г) набавят от околийската избирателна комисия необходимото количество избирателни пликове, протоколи, статистически листове и други изборни книжа и се грижат за правилното им разпределение между секционните комисии;

- д) съдействуват на околийската избирателна комисия за произвеждане на избора.»

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 32, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 33. Секционните избирателни комисии се състоят от: председател, двама членове и секретар и се утвърждават от управата на околийския народен съвет един месец преди избора.»

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 33, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 34. Секционните избирателни комисии:

- а) приемат заявления за неправилности в избирателния списък и ги внасят в управата на общинския народен съвет;

- б) произвеждат избора и извършват всички действия, съгласно чл. 45 и последващите.»

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 34, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 35. Всички държавни органи и учреждения са длъжни да оказват на избирателните комисии най-пълно и широко съдействие при изпълнение на задачите, поставени им в настоящия закон.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 35, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 36. Околийските избирателни комисии и приравнените към околийските градски комисии най-късно 20 дни преди изборния ден получават толкова пликчета, колкото избиратели има в околията плюс 10%. Същите комисии ги разпределят и изпращат до по-долните избирателни комисии, които от своя страна ги разпределят между секционните избирателни комисии, така че последните да ги получат най-късно три дни преди деня на избора.

Пликчето се изготвя от непрозрачна хартия.

Ако не се получат два дена до изборния ден определеното количество избирателни пликчета, секционната комисия констатира това с протокол, набавя пликчето от дето намери, скрепява ги с печата на общинския народен съвет и с тях извършва гласуването.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 36, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Глава V

Кандидатни листи

Чл. 37. Изборите за народни представители стават по избирателни околии.

Избирателните околии, както и броят на кандидатите за всяка от тях, се определят с указ на Президиума на Народното събрание, при спазване съответните разпореждания на Конституцията.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат заглавието на глава V и чл. 37, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 38. Кандидатните листи могат да се поставят от Единната народна общественно-политическа организация Отечествен фронт, от партиите и от други обществени организации.

Правото да се постави кандидатна листа се осъществява както от централните ръководства на тия организации, така и от другите техни по-долни ръководства или от общите събрания на същите организации.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 38, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 39. Заявлението, с което се поставя кандидатната листа за народни представители, се подава до съответната околийска или приравнена на нея избирателна комисия най-късно двадесет дни преди деня на избора.

Кандидатната листа може да съдържа най-много толкова кандидати, колкото е броят на мандатите, и същото число подгласници, но не по-малко от двама.

Кандидатът трябва да даде писмено съгласие за кандидатирането му.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 39, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 40. Никой не може да бъде кандидатиран в повече от една кандидатна листа в една и съща избирателна околия, но може да бъде кандидатиран в различни избирателни околии.

Не могат да бъдат кандидати лица с фашистки или други противонародни прояви.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 40, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 41. Партия, която участва със свои кандидати в листата на Единната народна общественно-политическа организация Отечествен фронт за дадена избирателна околия, не може да постави друга кандидатна листа в същата околия.

Ръководството на Единната народна общественно-политическа организация Отечествен фронт и отделните партии не могат да поставят повече от една кандидатна листа.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 41, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 42. Околийската избирателна комисия, след като разгледа поставените кандидатни листи, оповестява намерените от

нея за редовни най-късно два дена след изтичане срока за поставянето им.

В тридневен срок от обявяването организациите, които могат да поставят кандидатни листи, и всеки избирател имат право да подадат пред същата комисия писмено възражение срещу ония кандидати, за които считат, че не могат да бъдат избирани.

Околийската комисия, след като събере доказателства по възраженията, се произнася по утвърждаване на кандидатите, което трябва да стане най-късно десет дни преди избора.

Комисията съобщава веднага на управата на околийския народен съвет утвърдените кандидатни листи за разгласяване.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 42, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 43. Партиите и организациите, които са поставили кандидатна листа, могат да упълномощават писмено застъпници. Всяка кандидатна листа може да има само един застъпник в избирателната секция.

Застъпниците не могат да преупълномощават други лица.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 43, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 44. Обявените кандидати и застъпници имат право да присъствуват при произвеждане на избора.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 44, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Глава VI

Начин на гласуване

Чл. 45. В определения за произвеждане на избора ден, в 7 часа сутринта, секционната избирателна комисия се явява в избирателното помещение и председателят обявява започването на избора.

Отсъствието на един или повече членове на комисията не може да спре произвеждането на избора. Мястото на отсъстващия се попълва с един грамотен избирател по покана на комисията.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат заглавието на глава VI и чл. 45, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 46. В избирателното помещение се поставят една или две прегради от дъски, черга, зебло и прочее, затулени от прозорците и стоящи 50 см. над пода, за тайна стаичка.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 46, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 47. Преди да почне гласуването, председателят на комисията показва на избирателите празната избирателна кутия, заключва я и я запечатва на три места с печат на местния народен съвет.

Председателят на комисията натоварва един от членовете да отмята имената на гласувалите избиратели, по избирателния списък.

След това започва гласуването, което продължава до 18 ч. Ако пред помещението има негласували избиратели, то продължава до 19 часа.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 47, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 48. Избирателите гласуват лично, тайно и поединично. Избирател, който не е познат на избирателната комисия, удостоверява самоличността си с лична карта, карта от професионално сдружение, партийен билет, карта за членуване в някоя обществена организация или по какъвто и да било друг начин.

След като комисията се увери в самоличността на избирателя, председателят на комисията му дава избирателен плик, който скрепя с подписа си на лицевата страна.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 48, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 49. След като получи избирателния плик, избирателят отива в тайната стаичка, где поставя бюлетината си в плика, залепва го, връща се при комисията и предава плика на председателя, който, след като провери, че избирателят връща по-

лучения от него плик, предава го на избирателя, който сам го пуца в изборната кутия.

Избирателят не може да поставя бюлетината в плик, който не е скрепен с подписа на председателя, иначе пликът му се връща от комисията.

В тайната стаячка трябва да има бюлетини от всички кандидатни листи на разположение на избирателите.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 49, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 50. Срецу името на всеки гласувал избирател, член от комисията отбелязва гласуването и се разписва.

За всеки избор списъкът трябва да бъде чист и без знакове.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 50, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 51. Лицата, които са се явили в изборната секция с удостоверение по чл. 17 или чл. 20, се вписват в избирателния списък, който се подписва от председателя и секретаря на комисията. Удостоверенията се прилагат към изборните книжа.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 51, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 52. Бюлетините се написват с мастило, на пишеща машина или се отпечатват.

Бюлетините задължително носят наименованието на партията или организацията, която е поставила листата.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 52, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 53. Избирателят е длъжен да влезе в тайната стаячка и там да постави бюлетината в плика, иначе не се допуска да гласува.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 53, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 54. Избирателната комисия не може да запрети гласуването на някъв избирател под предлог, че неправилно е записан в списъците.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 54, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 55. Председателят на комисията се грижи за реда и тишината и при нужда може да разпорежда за милиционерска или военна помощ.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 55, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 56. Лицата, които не са записани в избирателния списък и не носят удостоверение за право на гласуване, както и ония, които са вече гласували, не могат да влизат в изборното помещение.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 56, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 57. Забранено е да се влиза в изборното помещение с оръжие.

Военни и други служебни лица, които носят оръжие, са длъжни да го оставят на съхранение на специално натоварено от милицията лице.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 57, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 58. На избирателите се позволява да си раздават и разменят бюлетини в района на изборното помещение.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 58, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 59. Забраняват се каквито и да било публични събрания и речи в деня на избора.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 59, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 60. Кандидатите и застъпниците могат да заявят пред комисията за допуснати нарушения при избора. Комисията е длъжна да се произнесе по тия заявления.

Недоволните от решението на комисията могат да изложат възраженията си по тях в протокола на избора или в особени заявления, които предават на комисията.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 60, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 61. Избирателната комисия разрешава всички възникнали при произвеждане на избора въпроси.

Решенията на комисията се вземат с мнозинство. При равнотласие решава гласът на председателя.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 61, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Глава VII

Преброяване на гласовете и провъзгласяване на избраните

Чл. 62. Щом се свърши гласуването, комисията назначава двама грамотни избиратели за проверители. Кандидатите или застъпниците, както и представители на обществени организации и печата имат право да присъствуват при преброяването.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат заглавието на глава VII и чл. 62, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 63. Един от проверителите, заедно с член от комисията, преброява гласувалите по списъка и съобщава резултата на председателя. Последният съобщава с висок глас броя на гласувалите избиратели.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 63, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 64. След установяване броя на гласувалите избиратели председателят на комисията отпечатва и отписва избирателната кутия. Намерените в нея пликове се преброяват от един член на комисията с помощта на един проверител.

Ако числото на пликовете не е еднакво с броя на избирателите, отменати като гласували, комисията е длъжна да стбележи това в протокола за избора.

След това се пристъпва към отваряне на пликовете и преброяване на бюлетините.

Бюлетините се разпределят на купчини според кандидатните листи, като недействителните бюлетини се поставят в отделна купчина.

Резултатите от преброяването се отбелязват в един преброявателен лист-формуляр в два екземпляра.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 64, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 65. Бюлетините са недействителни:

1. Когато в плика се намерят две или повече бюлетини от разни кандидатни листи, и

2. Когато бюлетината не е напечатана или не е написана с мастило или на пишеща машина.

Ако в плика се намерят две или повече еднакви бюлетини, те се броят за една. Намерените в повече се унищожават.

Докуса се заличаване на отделни имена. Това не прави бюлетината недействителна.

Вписването на нови имена е недействително, а бюлетината се счита за действителна.

Недействителните бюлетини, след като се проверят, се пропшуроват, подпечатват и се прилагат към протокола.

Действителните бюлетини също се пропшуроват и подпечатват поотделно за всяка кандидатна листа.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 65, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 66. Председателят обявява гласно резултата от преброяването, отбелязан в преброявателните листове, а именно:

1. Колко действителни бюлетини е получила всяка кандидатна листа,

2. Какъв е броят на недействителните гласове (недействителни бюлетини, празни пликове, лозунги и др.)»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 66, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 67. Веднага след това се състави в два екземпляра протокол, който съдържа:

1. Дата и номер на указа за насрочване на избора.
2. Деня и мястото на избора.
3. Наименованието на общината и изборителната секция.
4. Имената и качеството на членовете на комисията.
5. Имената на проверителите и присъстващите кандидати и застъпници.
6. Часът, когато е почнало гласуването и когато е свършило.
7. Числото на изборителите, записани в изборителните списъци.
8. Числото на гласувалите с удостоверения изборители.
9. Числото на изборителите, които са гласували.
10. Числото на намерените в изборителната кутия пликче.
11. Броят на подадените за всяка кандидатна листа действителни бюлетени и колко гласа е получил всеки кандидат.
12. Брой на действителните бюлетени.
13. Заявленията, които са били направени на изборната комисия както от изборителите, така и от кандидатите или застъпниците, и решенията на комисията по тях, и
14. Извънредните случаи, ако е имало такива.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 67, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 68. След подписването на протокола и преброятелния лист от комисията и проверителите един екземпляр от протокола се изпраща веднага чрез общинската изборителна комисия на местната управа, а от всички останали изборни книжка се образува един общ пакет, който съдържа: изборителния списък, протокола, преброятелния лист, бюлетените, удостоверенията за гласуване, заявленията, тъжбите и др., ако има такива, и се изпраща чрез общинската изборителна комисия на околийската изборителна комисия.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 68, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 69. На другия ден околийската изборителна комисия в публично заседание проверява протоколите на изборителните комисии и съставя таблица, съдържаща броя на:

1. Записаните изборители
2. Гласувалите изборители
3. Действителните бюлетени
4. Недействителните бюлетени
5. Действителните бюлетени, подадени за всяка листа и за всеки кандидат поотделно.

За всички свои действия околийската изборителна комисия съставя протокол в два екземпляра, които се подписват от присъстващите членове на комисията.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 69, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 70. Околийската изборителна комисия разпределя мандатите между листите, които са получили гласове над изборния делител. Този делител се получава, като се раздели общото число на действителните бюлетени, подадени за всички кандидатни листи в изборителната околия, на числото на мандатите плюс единица. Ако гласовете на някоя листа не достигат този изборен делител, тогава общото число на всички действителни бюлетени се разделя на числото на мандатите плюс две, за да се получи втор изборен делител; ако някоя листа не достигне и този делител — на числото на мандатите плюс три единици и т. н., докато остане поне една листа над делителя.

След това числата на получените действителни бюлетени на всяка кандидатна листа, участваща в разпределението, се делат последователно на 1, 2, 3 и т. н. и се подчертават подред най-големите числа (частии), докато числото на подчертаните числа стане равно на числото на мандатите. Тъй подчертаните числа показват от коя кандидатна листа колко лица са избрани.

Във всяка кандидатна листа мандатите се дават на първите по ред кандидати, които комисията прогласява за избрани.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 70, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 71. В случаите, когато е имало само една кандидатна листа, ако тя е получила по-малко от половината от общо подадените гласове, изборът се счита за нестанал. В такъв случай Президиумът на Народното събрание насрочва нов избор най-късно след един месец.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 71, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 72. Комисията праща препис от протокола на Президиума на Народното събрание, а останалите изборни книжка — на управата на околийския народен съвет.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 72, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 73. Когато някой народен представител измени грубо на идеите и програмата, в името на които е кандидатирал, или наруши основните положения на дисциплината на своята партия или организация, той може да бъде отзован по искане на организацията, която е поставила неговата кандидатура, а за народни представители, избрани с листата на Отечественния фронт — на Националния съвет на Отечественния фронт. Решението за отзоваване се взема от Народното събрание с мнозинство повече от половината от всички избрани народни представители.

На мястото на отзования, починалия или оттеглил се народен представител Народното събрание прогласява следващия в листата кандидат или подгласник. Ако са изчерпани подгласниците в листата, прави се избор за един народен представител и двама подгласници в същата изборителна околия. Изборът трябва да се произведе в срок не по-дълъг от три месеца.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 73, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

Глава VII

Наказателни разпоредби

Чл. 74. Който наруши разпоредбите на този закон, ако не подлежи на по-тежко наказание по други закони, се наказва с тъмничен затвор и глоба от 1.000 лв. до 100.000 лв. или с едно от тези наказания.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат заглавие на глава VIII и чл. 74, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 75. Който чрез насилне, измама, заплашване или подкуп пречи на изборителя свободно да осъществи изборителното си право, се наказва със строг тъмничен затвор до 5 години и глоба от 1.000 лв. до 100.000 лв.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 75, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

Глава IX

Последни разпоредби

Чл. 76. Всички книжка, заявления, жалби, удостоверения и пр. по настоящия закон се освобождават от гербов налог и всякакви мита, такси, бери и др.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 76, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Павел Цолов (к): (Чете)

«Чл. 77. Този закон отменя всички закони, които му противоречат, и влиза в сила от деня на обнародването му.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат чл. 77, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Другари народни представители! Остава да разгледаме още две точки от дневния ред.

Заседанието на Великото народно събрание се преустановява за 15 ч. след обед.

(Преустановено в 13 ч.)

(След обед — 15 ч. 20 м.)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: (Звъни) Заседанието продължава.

Присъстваме към разглеждане на точка осма от дневния ред на днешното заседание:

Второ четене на законопроекта за лицата и семейството.

Моля докладчика на законодателната комисия да го доклажда.

Докладчик д-р Пенче Костурков: (Чете)

ЗАКОН

за лицата и семейството.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които приемат докладваното заглавие

на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра- нието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«I. ФИЗИЧЕСКИ ЛИЦА

Чл. 1. Всяко лице от момента на раждането си придобива способността да бъде носител на права и задължения.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни със заглавието и с чл. 1, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра нието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 2. С навършване на 18-годишна възраст лицата ста- ват пълнолетни и напълно способни чрез своите действия да придобиват права и да се задължават.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра нието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 3. Лицата, които не са навършили 14-годишна въ- раст, са малолетни.

Вместо тях и от тяхно име правни действия извършват тех- ните законни представители — родители или настойници.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари на- родни представители, които са съгласни с докладвания чл. 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра нието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 4. Лицата от 14 години до навършване на 18-годишна възраст са непълнолетни.

Те извършват правни действия със съгласието на техните родители или полечители, но те могат сами да сключват обик- новени дребни сделки за задоволяване на текущите им нужди и да разполагат с това, което са придобили със своя труд.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари на- родни представители, които са съгласни с докладвания чл. 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра нието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 5. Лицата над 14-годишна възраст, които поради сла- боумие, душевна болест или физически недъг не могат да се грижат за своите работи, се поставят под пълно запрещение и стават недееспособни.

Лицата с такива страдания, навършили 18 години, ако състоянието им не е така тежко, за да бъдат поставени под пълно запрещение, се поставят под органичено запрещение.

За правните действия на лицата по алинея първа се при- лага чл. 3, алинея втора, а за тия на лицата по алинея вто- ра — чл. 4, алинея втора.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари на- родни представители, които са съгласни с докладвания чл. 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра нието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 6. Всяко лице носи име, което се състои от собствено име, презиме и семейно име. Презиме може да бъде името на един от родителите или на съпруга на лицето; за семейно име може да служи и презимето на един от родителите или на съпруга на лицето.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари на- родни представители, които са съгласни с докладвания чл. 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра нието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 7. Местожителство на едно лице е онова място, къ- дето се е установило да живее постоянно или преимуществено.

За местожителство на малолетните и на поставените под пълно запрещение се счита онова на техните законни пред- ставители.

Когато родителите, които упражняват родителски права, имат различно местожителство, малолетното им дете има ме- стожителството на родителя, при когото то живее.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари на- родни представители, които са съгласни с докладвания чл. 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра нието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 8. Когато някой излезе и няма сведения за него, око- лийският съд, по молба на заинтересуваните или по искане на прокурора, назначава лице, което да го представлява, да из- вършва всякакви действия на управление и да взема всички други мерки за запазване на неговите интереси.

Представителят се назначава предпочитателно измежду род- ните или близките на отсъстващия.

Ако отсъстващият има законен представител, друг пред- ставител не се назначава.

Когато отсъстващият има пълномощник, представител се назначава само за онези работи, които пълномощникът няма право да извършва.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари на- родни представители, които са съгласни с докладвания чл. 8, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра нието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 9. Ако отсъствието продължи повече от една година, съдът, по искане на заинтересуваните или на прокурора, обя- вява лицето за отсъстващо.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари на- родни представители, които са съгласни с докладвания чл. 9, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра нието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 10. Лицата, които се явяват наследници на обявения за отсъстващ по времето, за което се отнася последното известие за него, могат да искат от съда да бъдат въведени във временно владение на имотите му.

От деня на въведа пълномощието и представителството, ако има такива, се прекратяват.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари на- родни представители, които са съгласни с докладвания чл. 10, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра нието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 11. Въведените във владение имат право да управля- ват имотите на отсъстващия, да го представляват пред съда и да се ползват от приходите на имотите му.

Те не могат да отчуждават, да ипотекират, да залогат имо- тите или да извършват други действия на разпореждане, освен в случаите на пукда, или при очевидна полза за отсъства- щия, и то с разрешение на околийския съд.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари на- родни представители, които са съгласни с докладвания чл. 11, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра нието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 12. Завещанията и лицата, които имат права, зави- сенци от смъртта на отсъстващия, могат да искат да бъдат допуснати временно да се ползват от тия права.

Изпълнението на задълженията спрямо отсъстващия, които се погасяват с неговата смърт, като издръжка и др., се спира.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари на- родни представители, които са съгласни с докладвания чл. 12, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра нието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 13. Ако се окаже, че отсъстващият е жив, въведе- нието във владение лица са длъжни да върнат само доходите, които са събрали след поканата за връщане на имота.

Определението за обявяване на отсъствието се отменя.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари на- родни представители, които са съгласни с докладвания чл. 13, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра нието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 14. След като изтекат пет години от деня, за който се отнася последното известие за отсъстващия, съдът по искане на прокурора или на всеки заинтересуван обявява него- вата смърт.

Обявяването на смъртта може да стане и без да е обявено отсъствието на лицето.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари на- родни представители, които са съгласни с докладвания чл. 14, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра нието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 15. Когато някой е изчезнал при всеенни действия или при друго събитие, което дава основание да се предполага, че той е загинал, смъртта може да бъде обявена, ако са изтекли две години от прекратяването на всеенните действия или от събитията.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари на- родни представители, които са съгласни с докладвания чл. 15, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра нието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 16. Съдът определя дял, а по възможност и часа на предполагаемата смърт.

При липса на противни данни за момент на смъртта се приема денят, за който се отнася последното известие.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари на- родни представители, които са съгласни с докладвания чл. 16, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събра нието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 17. Обявената с решението на съда смърт поражда същите правни последици, които произтичат от действителната смърт на лицето.

Но бракът не се прекратява по право, а само с определение на съда по искане на другия съпруг или с встъпване на същия в нов брак.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 17, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 18. Ако се окаже, че обявеният за умрял е жив, той може да иска:

а) имотите, които са налице, отчуждените по безвъзмезден начин имоти, всичко, което е придобито срещу отчуждените по възмезден начин имоти, и цената, която се дължи от трети лица срещу извършените отчуждения;

б) имотите, отчуждени по възмезден начин, ако приобретателят в момента на придобиването е знаел, че обявеният за умрял е жив, и

в) изпълнението на задълженията по чл. 12, алинея втора, от деня на поканата.

Прекратеният брак не се възстановява.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 18, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 19. Ако след решението за обявяване предполагаемата смърт се установи по съдебен ред точната дата на действителната смърт на лицето, неговите последици към тази дата могат да упражняват само правата по букви «а» и «б» на чл. 18.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 19, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«II. СЕМЕЙСТВО

A. БРАК

Чл. 20. Само гражданският брак, сключен във формата, предписана от този закон, поражда правата и задълженията, които законите свързват с брака.

Ако бракосъчетаните желаят да се извърши и черковен обред, свещенослужителят извършва обряда само след като му се представи препис от акта за женитба.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни със заглавието и с чл. 20, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«УСЛОВИЯ ЗА ВСТЪПВАНЕ В БРАК

Чл. 21. Могат да встъпват в брак: мъж, който е навършил 18 години, и жена, която е навършила 17 години.

Председателят на областния съд може да разреши на мъж, който е навършил 17 години, и на жена, която е навършила 16 години, да встъпят в брак, ако важни съображения налагат това.

Молбата за това се подава лично от двамата желаещи да встъпят в брак до председателя на съда, в района на който е местожителството на лицето, което се нуждае от разрешение. По тази молба се изслушват и родителите или попечителят на нуждаещите се от разрешение.

Когато и двамата встъпващи в брак се нуждаят от разрешение, молбата им се подава пред председателя на съда по местожителството на единия от тях. Определението не подлежи на обжалване.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни със заглавието и с чл. 21, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 22. Не може да встъпи в брак лице, което:

1) е свързано с друг брак;

2) страда от душевна болест или слабоумие, които са основание за поставянето му под пълно запрещение или е поставено под пълно запрещение поради същите причини;

3) страда от болест, която би изложила на сериозна опасност здравето на другия съпруг или на поколенията от брака.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 22, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 23. Забранено е встъпването в брак с роднини по права линия, с роднини по съребърна линия до четвърта степен и по сватовство до трета степен между осиновител и осиновен, както и между единия от тях и съпруга или роднините по права линия на другия.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 23, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 24. За чуждите граждани, които встъпват в брак с български или с чужд гражданин в страната, способността и пречките за това се определят според закона на държавата, чиито граждани са те. Но в този случай за тях са задължителни и разпоредбите на членове 22 и 23.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 24, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«СКЛЮЧВАНЕ НА БРАК

Чл. 25. Бракът се сключва с взаимното съгласие на встъпващите в брак, дадено лично от тях пред длъжностното лице по гражданското състояние.

Действителен е бракът, извършен пред лице, което публично е изпълнявало такава служба, макар да не е имало това качество.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни със заглавието и с чл. 25, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 26. Бракосъчетанието се извършва публично в общинския народен съвет, в присъствието на двама свидетели. Когато някой от желаещите да встъпи в брак не може да се яви в общинския народен съвет поради болест, бракосъчетанието може да се извърши другаде.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 26, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 27. Длъжностното лице по гражданското състояние, след като се удостовери в самоличността на встъпващите в брак, трябва да им посочи установените в членове 21—23 пречки за встъпване в брак и да изиска от тях декларация, че не съществува някоя от тези пречки.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 27, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 28. При съставяне на акта за женитба всеки от съпрузите може да заяви дали ще носи презимето и семейното име на другия съпруг.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 28, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 29. След като встъпващите в брак заявят, че желаят да сключат брак помежду си, длъжностното лице по гражданското състояние ги обявява за бракосъчетани, съставя акт за женитба, прочита го на съпрузите и на свидетелите, след което се подписва от последните и от него.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 29, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 30. Когато български гражданин встъпва в брак в чужбина, бракът може да бъде сключен пред консулски или дипломатически представител.

Бракът, сключен от български граждани в чужбина, е действителен и когато е сключен във формите, предписани от законите на страната, където е извършено бракосъчетанието.

Бракът, сключен в страната пред чужд консулски или дипломатически представител, е действителен, само ако и двамата съпрузи са граждани на държавата, на която принадлежи този представител.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 30, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА СЪПРУЗИТЕ

Чл. 31. Съпрузите са длъжни чрез взаимно разбирателство и общи усилия да обезпечат благополучието на семейството и да се грижат за издръжката и възпитанието на децата.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни със заглавието и с чл. 31, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 32. Всеки от съпрузите има пълна свобода при избор на своето занятие и местожителство.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 32, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 33. Всеки от съпрузите запазва имуществото си, управлението и ползуването от него.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 33, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 34. За задълженията, които единият от съпрузите е послъ за текущите нужди на домакинството, отговаря солидарно и другият съпруг.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 34, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 35. Ако единият от съпрузите е предоставил на другия изрично или мълчаливо да управлява неговото имущество, този последният при липса на противна уговорка дължи само плодовете, които са налице, когато управлението бъде отнето или бракът се прекрати.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 35, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«НЕДЕЙСТВИТЕЛНОСТ НА БРАКА И РАЗВОД

Чл. 36. Бракът се обявява за недействителен само:

1) ако при сключването му е съществувала някоя от пречките по членове 22 и 23;

2) ако при сключването му единият от съпрузите е бил несъособен да разсъждава поради временна причина или се е намирал в грешка относно акта, който сключва, или относно лицето, с което встъпва в брак;

3) ако единият от съпрузите е бил принуден да сключи брака поради заплашване с тежка и предстояща опасност за живота, здравето или честта — негови или на неговите близки, и

4) ако при сключването на брака не са били налице изискванията на чл. 21.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни със заглавието и с чл. 36, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 37. В случаите на точка 1 на предходния член обявяване недействителността на брака може да се иска от всеки от съпрузите, от прокурора и от всяко лице, което има правен интерес.

Прокурорът не може да иска обявяване недействителността на един брак, който е вече прекратен.

Ответници по предявения от прокурора или от трето лице иск са и двамата съпрузи.

В случаите на точки 2, 3 и 4 искът може да бъде предявен само от засегнатия съпруг.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 37, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 38. В случай на двубрачие, обявяването недействителността на брака не може да се постанови, ако по-ранният брак е прекратен или е обявен за недействителен и съпругът на двубрачия е бил добросъвестен.

Последният обаче може да иска обявяването на втория брак за недействителен най-късно в едногодишен срок от прекратяването на по-ранния брак.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 38, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 39. Ако посочените в чл. 22, точки 2 и 3, пречки престанат да съществуват, обявяването недействителността на брака може да се иска само от другия съпруг до 6 месеца от оздравяването.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 39, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 40. Искът по чл. 36, точки 2 и 3, може да се предяви най-късно до 6 месеца от деня, когато съпругът е открил основанието за недействителността на брака или когато е престанал да бъде под действието на заплашването, но в никой случай не по-късно от три години след сключването на брака.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 40, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 41. Не може да се предяви иск на основание чл. 36, т. 4, след 6 месеца от навършване на възрастта по чл. 21, алинея първа, или ако съпругата е забременяла.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 41, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 42. Никой не може да се позове на недействителността на един брак преди той да бъде обявен за недействителен.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 42, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 43. Бракът, който е обявен за недействителен, има действието на законен брак до влизането на решението в законна сила спрямо лицето, което го е сключило добросъвестно.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 43, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 44. Развод се допуска при сериозно и непоколебимо съгласие на съпрузите.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 44, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 45. Съпругът може да иска развод в следните случаи:

1. Ако другият съпруг е извършил прелюбодеяние.

Искът може да се предяви до изтичане на една година от деня, в който съпругът е узнал за прелюбодеянието, но не по-късно от три години след извършването му.

Искът не може да се предяви от съпруг, който е дал съгласието си за прелюбодеянието или чрез поведението си съзнателно го е направил възможно, улеснил го е или го е опростил.

2. Ако другият съпруг посегне на живота му.

Искът може да се предяви до изтичането на една година от узнаване за посегателството, но не по-късно от три години след извършването му. Искът не може да се предяви, ако е последвала прощка.

3. Ако другият съпруг е осъден на лишаване от свобода не по-малко от пет години, освен ако той е одобрил извършването на деянието, за което е последвало осъждането, или ако осъждането е станало преди брака и същият е знаел това. Разводът не се постановява, ако осъденият е вече освободен.

4. Ако другият съпруг бъде обявен за отсъстващ.

5. Ако другият съпруг страда от болест, която би изложила на сериозна опасност здравето му или здравето на поколението.

След развода болният може да встъпи в нов брак, само ако установи пред председателя на онзи областен съд, който е издал решението, че е напълно оздравял. Определението на председателя не подлежи на обжалване.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 45, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 46. Съпругът може да иска развод, ако поради физическо или морално изтезание, тежко оскръбление, позорно пре-

стеление, пиянство, по навик, разточителство, безчестен живот или изобщо поради грубо нарушение на брачните задължения от другия съпруг не може да се иска продължаването на семейния живот.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 46, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 47. Всеки от съпрузите може да иска развод, ако поради дълбоко разстройство на брака не може да се иска продължаването на семейния живот.

Ако разстройството е предизвикано по изключителна вина на единия от съпрузите, съдът постановява развод по негова вина.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 47, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 48. Правото да се иска развод не преминава върху наследниците. Те могат обаче да продължат предявения вече иск, за да установят неговата основателност.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 48, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 49. След развода съпругът не може да носи името на другия съпруг, когато последният се противопостави на това.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 49, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 50. След развода бившите съпрузи престават да бъдат законни наследници един на друг и губят всички изгоди, произтичащи от разпореденията по случай на смърт, направени преди това. Същите последици настъпват и когато основателността на иску е установена и след смъртта на ищеца, съгласно чл. 48.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 50, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 51. Когато бракът се прекрати поради развод, даренията, които съпрузите са си направили във връзка или през време на брака, се отменят, доколкото дарението е налице; то се връща в състоянието, в което се намира.

Плодовете, придобити преди отменението, не се връщат.

Отменението не засяга правата, придобити от трети лица.

Ако подареното е било отчуждено от надарения, той дължи това, с което се е обогатил.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 51, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 52. Когато бракът се прекрати поради развод или когато основателността на иску е установена след смъртта на ищеца съгласно чл. 48, всеки съпруг има право да получи част от това, което другият е придобил през време на брака.

Съдът определя частта на съпруга в придобиванията на другия съпруг по справедливост, като държи сметка за това, доколко той е съдействувал за тези придобивания с труда си, със средствата си, с работата си в домакинството или изобщо с помощта си.

Частта не може да пресъхва дълга, който съпругът би имал като наследник по закон на другия съпруг по време на предявяване на иску.

Решението има прехвърлително действие. Когато частта е определена в пари, съдът може да даде срок за изплащане.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 52, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 53. Правата, предвидени в членове 51 и 52, не могат се предявят след изтичането на една година от деня, в който бракоразводното решение е влязло в законна сила.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 53, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 54. В случай на развод съдът постановява на кого от съпрузите се предоставят родителските права върху децата и определя мерките относно упражнението на тия права и личните отношения между децата и родителите. Съдът може да постанови децата да живеят и у някое трето лице или в съот-

ветно заведение, както и да присъди служебно привременна издръжка на децата.

В тия случаи съдът изслушва родителите, а ако е уместно и децата и близки на семейството и решава въпросите само с оглед интересите на децата.

Ако положението се измени вследствие на нови обстоятелства, съдът, по молбата на единия от съпрузите или служебно, може да измени постановените по-рано мерки и да предпише нови.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 54, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 55. Разпореденията на членове 48—54 се прилагат съответно и при обявяване на брака за недействителен.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 55, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 56. Разпореденията на членове 31—35 са приложими за действия, които трябва да произвеждат последици в страната и когато единият или двамата съпрузи са чужди граждани, независимо от това къде е сключен бракът.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 56, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 57. Обявяването на недействителността на брак, сключен в страната или в чужбина между български и чужд гражданин, се урежда по този закон.

За обявяване на недействителността на брак, сключен между чужди граждани, се прилага отечественият закон на съпрузите и законът по местосключването на брака, доколкото последният е задължителен за чужденците.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 57, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 58. Разводът се урежда по закона на страната, чийто граждани са съпрузите по време на подаване молбата за развод. Ако в това време съпрузите имат различно гражданство, прилага се законът на държавата, на която и двамата съпрузи са били граждани преди подаване на молбата. При липса на общо гражданство прилага се този закон.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 58, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 59. Брачните искове се разглеждат от българските съдилища и когато само единият от съпрузите е български гражданин.

Когато и двамата съпрузи са чужди граждани, брачните искове се разглеждат от българските съдилища само когато подсъдността пред тях се признава от законите на държавите, чийто граждани са съпрузите.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 59, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 60. Решение по брачен иск на чуждестранен съд, което се отнася до български граждани, може да бъде признато в страната при спазване разпоредбите на членове 878—884 от закона за гражданското съдопроизводство, ако е постановено на някое от основанията, които са предвидени в този закон, и ако ответникът при предявяване на иску е имал местожителството си в страната, където е постановено решението.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 60, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Б. ПРОИЗХОД

Чл. 61. Взаимните права и задължения на децата и родителите се основават на кръвния произход.

Извънбрачните деца, произходът на които е установен, имат еднакви права с ролените от брака.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни със заглавното и с чл. 61, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 62. Произходът от майката се установява с факта на раждането.

Искът за установяване на майчинството може да се предяви от всяко заинтересувано лице; тоя иск не се погасява с давност по отношение на детето.

Ако майката е починала, искът се предявява против наследниците ѝ.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 62, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 63. Предполата се, че съпругът е баща на детето, което е родено през траенето на брака или не по-късно от 300 дни след прекратяването му.

Ако детето е родено преди да са изтекли 180 дни от сключване на брака, съпругът може да оспори бащинството, като предяви иск за това, без да е длъжен да доказва други обстоятелства; по този иск в тежест на противната страна е да докаже, че съпругът е бащата. Такъв иск съпругът не може да предяви, ако е знаел за бременността на жена си при сключването на брака или ако е обявил детето за свое в акта на раждането.

Ако детето е родено след 180 дни от сключването на брака, съпругът може с иск да оспори бащинството, като установи, че не би могъл да бъде баща на детето.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 63, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 64. Искът може да бъде предявен не по-късно от 6 месеца след като съпругът се е научил за раждането.

Ако съпругът умре преди изтичането на този срок, искът може да се предяви от неговите наследници най-късно 6 месеца след неговата смърт или след раждането, ако то е станало по-късно.

Искът се предявява против детето.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 64, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 65. Детето, което е родено през траенето на брака или не по-късно от 300 дни след прекратяването му, може да предяви иск, за да оспори бащинството, когато съпругът на майката не би могъл да бъде негов баща.

Искът може да се предяви до три години от навършване на пълнолетието.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 65, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 66. Детето може да предяви иск, за да установи своя брачен произход. Тоя иск не се погасява с давност.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 66, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 67. Всеки от родителите може да припознае своето извънбрачно дете, като го обяви лично за свое: в акта за раждането, в писмена декларация, подадена пред длъжностното лице по гражданското състояние, в завещание или в друг писмен акт с нотариално заверен подпис.

Могат да бъдат припознати и зачатите както и вече починали деца, ако последните са оставили низходящи.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 67, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 68. Не се допуска припознаването на дете, произходът на което е установен с акта на раждането.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 68, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 69. Детето може да оспори писмено припознаването пред длъжностното лице по гражданското състояние до изтичането на три години от навършване на пълнолетието или от узнаване на припознаването, ако това е станало по-късно.

Оспорването се стовещава на родители, който е припознал детето, а ако той е починал — на наследниците му. В тримесечен срок от съобщението родителят или наследниците му могат да предявят иск за установяване на бащинството или майчинството.

Ако искът не бъде предявен или ако предявеният иск бъде отхвърлен, припознаването се смята за нестанало.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания

чл. 69, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 70. Припознаването може да бъде оспорено и от всеки заинтересуван чрез иск, предявен в едногодишен срок от узнаването.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 70, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 71. Детето, родено извън брака, може да предяви иск за установяване на бащинството. Искът не се погасява с давност.

Искът за установяване на бащинството може да се предяви от майката до изтичане на три години от раждането. Решението по този иск не може да се противопостави на детето.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 71, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 72. По исконите, предявени съгласно членове 64, 65, 66 и 71, като страна се призовава и майката.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 72, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«В. РОДСТВО

Чл. 73. Роднини по права линия са лицата, които произхождат едно от друго. Роднини по съребърна линия са лицата, които имат общ родоначалник, без да произхождат едно от друго.

Между двама роднини по права линия има толкова степени, колкото са поколенията.

Между двама роднини по съребърна линия има толкова степени, колкото са поколенията от единия от тях до общия родоначалник и от този последния до другия роднина.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни със заглавие чл. 73, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 74. Роднините на единия съпруг са роднините на другия съпруг, както с другия съпруг, така и с неговите родители.

В линията и степента, в които едно лице е роднина на единия съпруг, той е роднина по сватовство с другия съпруг.

Степента на родството по сватовство между роднините на единия съпруг и роднините на другия съпруг се определя по степента на родство между единия съпруг и неговите роднини и другия съпруг и неговите роднини.

Съпрузите на двама братя или на две сестри са роднини по сватовство във втора степен.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 74, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Г. ОСИНОВЯВАНЕ

Чл. 75. Могат да бъдат осиновявани само лица, пенавършили 18-годишна възраст, и то изключително в техен интерес.

Навършилите тази възраст лица могат да бъдат осиновени само ако преди навършване на пълнолетието те са били отглеждани от осиновителя.

Могат да осиновяват лица, които са дееспособни, нямат низходящи (включително осиновени и припознати) и са най-малко 15 години по-възрастни от осиновявания.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни със заглавието и с чл. 75, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 76. Никой не може да бъде осиновен от няколко лица, освен двама съпрузи.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 76, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 77. За осиновяването се изисква съгласието на осиновителя и на родителите на осиновявания, а ако той има настойник или попечител — съгласието на последния. Ако осиновя-

ваният е навършил 10-годишна възраст, изисква се и неговото съгласие.

Необходимо е също така и съгласието на съпрузите на основателя и на осиновявания, освен ако те са недееспособни или местожителството им е неизвестно.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 77, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 78. Съгласието на лицата по чл. 77, алинея първа, трябва да бъде дадено лично пред околийския съдия. Съгласието на съпрузите може да бъде дадено и чрез особен пълномощник или чрез отделен акт с нотариално заверен подпис.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 78, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 79. Околийският съдия съставя акт за даденото съгласие. След като провери дали са изпълнени изискванията на закона и дали осиновяването е в интерес на осиновявания, той в разпоредително заседание се произнася по допускането или не на осиновяването без да излага мотиви.

Ако осиновителят умре преди произнасянето, околийският съдия може да допусне осиновяването само ако и след неговата смърт то е в интерес на основателя.

Определението не подлежи на обжалване.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 79, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 80. Допуснатото осиновяване има действие от датата на акта на съгласието.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 80, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 81. Между основателя и осиновителя се създават отношения на дете към родител, но осиновителят не наследява наследството на основателя.

Осинавият може да приеме името на осиновителя. Осинавият не създава гражданско-правни отношения с осинавия и роднините на осиновителя, нито между роднините на основателя, освен ако законът разпоредил е друго.

Осинавият запазва всичките си права и задължения и имуществото, към което принадлежи по рождение.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 81, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 82. Родителските права и задължения преминават на осиновителя, а ако той е в невъзможност да ги изпълнява, те принадлежат на родителите по рождение.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 82, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 83. Осиновяването може да бъде отменено от околийския съдия по взаимно съгласие на осиновителя и на осиновявания, когато и двамата са дееспособни. Съгласието трябва да бъде дадено лично пред съдията.

Осиновяването може да бъде отменено и по иск, предявен от единия от тях, когато другият се е провинил тежко спрямо него. Наследниците могат да продължат предизвияния иск.

Действието на осиновяването престава от момента на отменаването му, но ако това е станало след смъртта на осиновителя, осиновият не го наследява.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 83, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Д. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА РОДИТЕЛИТЕ

Чл. 84. Родителите са длъжни да се грижат за децата си до 18-годишната им възраст и да ги подготвят за обществено полезна дейност.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни със заглавието и с чл. 84, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 85. През траенето на брака родителските права и задължения се упражняват от двамата родители, и то само в интерес на децата.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 85, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 86. Родителите могат да искат връщането на ненавършилите пълнолетие деца, когато последните не живеят при тях.

Околийският съдия, ако това е в интерес на детето, издава заповед за връщането му при родителите. Тази заповед се привежда в изпълнение по административен ред.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 86, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 87. Решенията за извършване на действия, които се отнасят до личността или до имуществото на ненавършилите пълнолетие деца, се вземат от двамата родители съвместно.

При липса на съгласие между родителите въпросът се решава от местния народен съвет, а където няма такъв — от околийския съдия.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 87, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 88. Всеки от родителите може сам да представлява малолетните си деца пред трети лица и учреждения и да упражнява техните имущества (чл. 3).

Така също всеки от родителите може сам да даде съгласие за извършване на правни действия от непълнолетните им деца (чл. 4).»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 88, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 89. Отчуждаване на движими и недвижими имоти, с изключение на плодовете и вещите, които подлежат на бърза разваля, обременяването на тях имоти с тежести и изобщо извършване на действия, които излизат вън от пределите на обикновеното управление, отнасящи се до ненавършили пълнолетие деца, се допуска само при нужда или очевидна тяхна полза и с разрешение на околийския съд. Същото важи и за теглене на вложени суми и за сключване на заеми.

Тези разпоредби не се отнасят до имотите, които непълнолетният е придобил с труда си.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 89, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 90. При противоречие в интересите на родителите и децата околийският съдия назначава особен представител на последните.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 90, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 91. Когато поведението на родителя представлява опасност за правилното възпитание на детето, околийският съдия, по искане на прокурора или на близки на детето, може да вземе задължителните мерки в интерес на детето и ако е необходимо, да го настаня в подходящо място.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 91, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 92. Родителят се лишава по право от родителски права, когато той е осъден за разврат или за престъпление, извършено спрямо личността на някое от своите деца, за което се предвижда наказателно лишаване от свобода повече от една година.

Лишаването от родителски права настъпва по право и когато родителят бъде поставен под пълно или ограничено запрещение.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 92, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 93. Родителят може да бъде лишен от родителски права, когато ги упражнява във вреда на децата, когато бъде осъден за престъпление, което се наказва с лишаване от свобода не по-малко от пет години, или когато се отдаде на порочен живот и с това поставя в опасност интересите на децата. Лишаването от родителски права се постановява от областния съд по молба на близките на децата или по искане на прокурора.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 93, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 94. Родителят, който е лишен от родителски права, може да иска от областния съд да бъде възстановен в тия права.

Възстановяването в правата може да се иска не по-рано от три години след лишаването, а при осъждане — след като родителят бъде реабилитиран.

При лишаване от родителски права поради запрещение възстановяването на правата настъпва по право с отменяването на запрещението.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 94, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 95. В случаите на членове 92—94, съдът съобщава на общинския народен съвет по местожителството на родителя, за да се отбележи лишаването и последвалото възстановяване в правата в особената за това книга.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 95, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Е. НАСТОЙНИЧЕСТВО И ПОПЕЧИТЕЛСТВО

Чл. 96. Когато малолетните деца останат без родители или родителите са лишени от родителски права или са в невъзможност да ги упражняват, настойничествият съд — местният народен съд, а където няма такъв — околийският съд, им назначава настойник, негов заместник и двама съветници измежду роднините и близките на децата.

Настойничествият съд упражнява надзор върху дейността на настойниците и може да определи мястото, където да живеят малолетният.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни със заглавието и с чл. 96, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 97. Малолетните деца, които са настъпени в обществено-възпитателно заведение, имат за настойник управителя на същото.

В тия случаи настойнически дела не се образуват.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 97, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 98. Настойникът е длъжен да се грижи за личността на малолетния, да управлява имотите му и да го представлява пред трети лица. Разпоредбата на чл. 89 се прилага съответно и при настойничество.

Настойничествият съд може по всяко време да смени настойника, когато интересите на малолетния изискват това.

При противоречие в интересите на настойника и на малолетния и когато настойникът е възпрепятствуван да упражнява длъжностите си, те се изпълняват от заместника му.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 98, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 99. Когато средствата на малолетния са недостатъчни за издръжката му, настойникът трябва да се обърне към общинския народен съвет за съдействие.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 99, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 100. Всяка година през м. февруари, а така също когато престанат да изпълняват длъжността си, настойниците дават сметка по настойничеството дело за извършеното от тях относно личността и имуществото на малолетния.

Настойничествият съд се произнася по сметката и ако констатира нередовности, прави потребното за отстраняването им.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 100, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 101. Когато настойничествият съд намери за уместно, той призовава и близки на детето, за да вземе мнението им преди да се произнесе.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 101, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 102. Когато настойникът без оправдателни причини не се яви пред настойничествия съд или не представи сметка, последният му налага глоба до 10.000 лв.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 102, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 103. Настойникът не може да задържа у себе си суми, принадлежащи на малолетния. Той е длъжен да ги внася в банкови институти или в Полицейската спестовна каса. Върху невнесените своевременно суми той дължи законна лихва.

За всички неотчетени или невнесени суми настойничествият съд издава изпълнителен лист срещу настойника.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 103, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 104. С навършването на 14-годишна възраст децата се освобождават по право от настойничество и настойничествият съд им назначава попечител.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 104, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 105. На встъпващия в брак непълнолетел, попечител по право е неговият пълнолетен съпруг.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 105, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 106. На настъпени в обществено-възпитателно заведение непълнолетел, попечител по право е управителят на същото.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 106, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 107. При попечителство се прилагат съответно членове 84, 89, 90, 96, алинея втора, и 98, алинея втора.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 107, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 108. На лица, поставени под пълно запрещение, настойничествият съд назначава настойник и заместник-настойник и двама съветници, а на поставените под ограничено запрещение — попечител, съгласно разпоредбите на тази глава.

Настойник или попечител по право на такова лице е неговият дееспособен съпруг; ако няма такъв, родителите на лицето упражняват родителски права и задължения, освен ако те са лишени от тия права или са в невъзможност да ги упражняват.

Когато съпругът е настойник или когато родителите упражняват родителски права, настойнически дела не се образуват.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 108, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 109. Не могат да бъдат настойници и попечители:

- 1) недееспособните;
- 2) чуждите граждани;
- 3) глухонемите;
- 4) лишените от права с присъда;
- 5) лицата, интересите на които са противоречиви с интересите на поставените под настойничество и попечителство;
- 6) лица с фашистки прояви.»

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 109, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 110. Настоящият съд може да освободи настойника или попечителя от тази длъжност, когато изгълъбението ѝ се явява крайно обременително за тях поради старост, болест, служебни задължения и пр.»

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 110, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Ж. ИЗДРЪЖКА

Чл. 111. Родителите са длъжни да издържат своите деца, които не са навършили 18-годишна възраст и не са встъпили в брак.

Когато децата нямат родители, не могат да се издържат от имотите си и са нетрудоспособни, издръжката се дължи отпълнолетните братя и сестри.»

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни със заглавното и с чл. 111, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 112. Издръжка се дължи и между съпрузи, както и между възходящи и низходящи роднини, но само в полза на оня, който не може да се издържа от имотите си и е нетрудоспособен.»

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 112, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 113. Издръжката се дължи преди всичко от съпруга, а след това от най-близкия роднина; при еднаква степен на родство с възходящи и с низходящи, издръжка се дължи от низходящите.»

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 113, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 114. Ако задълженият да дава издръжка няма възможност да я достави изцяло или отчасти, задължението за съответната част тежи върху следващия най-близък от задължените роднини.»

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 114, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 115. Лишените от родителски права не се освобождават от задължението да дават издръжка на децата си, но те не могат да искат издръжка от последните, освен в случаите на чл. 92, алинея втора.»

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 115, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 116. При развод издръжка се дължи само от съпруга, по чиято вина е постановен разводът, а при недействителност на брака — от съпруга, който е бил недобросъвестен при сключването му. Ако разводът е постановен по вина на двамата съпрузи или ако и двамата са били недобросъвестни, издръжка не се дължи.

При развод, допуснат без вина поради болест, здравият съпруг дължи издръжка на болния, ако последният не може да се издържа от имотите си и е нетрудоспособен.»

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 116, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 117. Няма право на издръжка лицето, което се е провинуло тежко срещу оня, който дължи издръжката, или срещу негов низходящ, възходящ или съпруг.»

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 117, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 118. Размерът на издръжката се определя според нуждите на лицето, на което тя се дължи, и според възможността на лицето, което я дължи, но родителят не може да откаже издръжка на децата си под предлог, че не може да я даде.»

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 118, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 119. Когато няколко лица от една и съща степен са задължени да дават издръжка, задължението се разделя между тях съразмерно с възможностите им.

Държавата поема грижата за издръжка на останали без родители и близки роднини, ненавършили пълнолетие деца, които не могат да се издържат от имотите си и са нетрудоспособни.»

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 119, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 120. Издръжка за минало време може да се иска най-много за три месеца преди завеждането на иска.

Отказ от издръжка за бъдеще време е недействителен.»

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 120, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 121. Влязло в законна сила решение по дело за издръжка може да бъде изменяно по иск на една от страните, ако обстоятелствата, въз основа на които е била определена издръжката, са се изменили.

Във всички случаи, когато размерът на заплатата, надницата или пенсията на осъдения длъжник бъде изменен по силата на закононо разпоредба, присъдената за издръжка сума се изменя от съдията-изпълнител съразмерно.»

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 121, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«З. АКТОВЕ ЗА ГРАЖДАНСКО СЪСТОЯНИЕ

Чл. 122. Актовете за раждане, женитба и смърт, както и актовете за мъртвородени деца се съставят от длъжностното лице по гражданското състояние в общината, където тия събития са се случили.

Службата на длъжностно лице по гражданско състояние се изпълнява от председателите на общинските народни съвети или от други длъжностни лица, на които те са възложили тази служба.»

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни със заглавното и с чл. 122, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 123. Актовете за гражданско състояние на военни лица, които се намират в поход, и на лица, които съпровождат войската, се съставят съгласно военните правилници.

За раждания, женитби и смърт, станали при пътувания по море, началникът на кораба изпълнява службата на длъжностно лице по гражданското състояние.

За български граждани в чужбина актовете за гражданско състояние може да се съставят освен от чуждестранните органи, и от консулските или дипломатическите представители на републиката.»

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 123, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 124. Актовете за гражданско състояние, съставени по установения ред, съставляват пълно доказателство за това, което длъжностното лице е отбелязало, че е станало пред него, до доказване на тяхната неистинност по реда на закона за гражданското съдопроизводство.

Заявленията на лицата, които участват при съставянето на акта, доколкото се отнася до обстоятелства, които трябва да бъдат вписани, имат достоверност до доказване на противното.»

Председателстваващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 124, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 125. Регистрите за гражданско състояние са публични; длъжностните лица по гражданското състояние не могат да откажат да дадат извлечение или удостоверение от регистрите.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 125, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 126. Когато не е съставен акт за гражданско състояние или съставеният акт е изгубен или унищожен, околийският съдия, след като призове заинтересуваните лица и изслуша прокурора, може да постанови да се състави такъв акт.

В тоя случай събитията може да се установява и със свидетелски показания. Съдът може да събира доказателства и слуховно.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 126, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 127. По искане на заинтересуваните лица околийският съд може да постанови да се поправят допуснати явни грешки в актовете за гражданско състояние.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 127, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 128. Определението по членове 126 и 127 не може да се противопостави на ония, които не са взели участие в производството.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 128, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 129. Всяка грешка в гражданското състояние на лицата, която засяга обстоятелствата, отбелязани в съставен вече акт (включително и основаването), се отбелязва от страна на акта въз основа на влязъл в законна сила акт.

Отбелязва се и припознаването на извънбрачното дете, извършено във от акта за раждането, както и обстоятелството, че припознаването се смята за нестопанско (чл. 69).»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 129, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 130. Актовете за гражданско състояние се съставят по реда и във формата, предвидени в правилниците за водене на регистрите за гражданско състояние, съставени от министъра на правосъдието в съгласие с министъра на вътрешните работи.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 130, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«III. ЮРИДИЧЕСКИ ЛИЦА

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 131. Юридическите лица са носители на права и задължения.

Те придобиват права и задължения чрез своите органи.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни със заглавията и с чл. 131, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 132. Юридическите лица имат своето седалище там, където се намира управлението им.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 132, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 133. Държавните предприятия, кооперациите и другите юридически лица със стопанска цел се уреждат с особен закони.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 133, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«ЮРИДИЧЕСКИ ЛИЦА С НЕСТОПАНСКА ЦЕЛ С ДРУЖЕНИЯ

Чл. 134. Сдружението придобива качеството на юридическо лице с вписване в предназначения за това регистър при околийския съд.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни със заглавието и с чл. 134, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 135. След като едно сдружение е вписано в надлежния регистър под известно име, друго такова под същото име в същото населено място, макар и с нееднаква цел, не може да се впише.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 135, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 136. Вписването на сдружението става по молба на управителния съвет, към който трябва да се приложат решението за основаването му и уставът на същото, подписан от основателите, както и доказателства, че са изпълнени изискванията на особените закони за съществуването на сдружението.

Препис от молбата и от приложенията се изпращат на прокурора, който в месечен срок може да направи възражения.

Съдът се произнася по молбата, след като изслуша явилите се членове на управителния съвет и прокурора.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 136, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 137. Вписването на сдружението трябва да съдържа разпоредбите на устава, посочени в чл. 138, и имената на членовете на управителния съвет. Вписват се и всички последвали промени.

Промените в подлекаците на вписване обстоятелства не могат да се противопоставят на трети добросъвестни лица преди вписването им.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 137, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 138. Сдруженията се управляват по устав, който трябва да съдържа разпоредби относно: името, целта, средствата, устройството, срока за съществуването, ако има такъв, начина на представяването, на свикването на общото събрание, на опозестяване на дневния ред и начина за приемане на нови членове и прекратяване на членството и реда за определяне на членския внос.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 138, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 139. Общото събрание на членовете е върховен орган на сдружението. То се свиква от управителния съвет в случаите и по начина, предвидени в устава или по искане на една десета от членовете. Ако в последния случай управителният съвет не свика общото събрание в двенеделен срок, то се свиква от околийския съдия.

Общото събрание се състои от делегати, когато уставът предвижда това.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 139, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 140. Общото събрание се счита законно, ако присъствуват най-малко половината от всички членове или делегати. Ако не се яви нужното число, събранието се отлага за един час по-късно при същия дневен ред и се счита законно, колкото и членове и делегати да се явят.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 140, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 141. В общото събрание всеки член или делегат има право на един глас. Не се допуска гласуване с пълномощие.

Решенията в общото събрание се вземат с мнозинство на гласовете, но за изменение на устава, за прекратяване на сдружението или за сливането му с друго е необходимо мнозинство 2/3 от присъстващите.

По въпроси, които не са били предварително вписани в дневния ред и надлежно оповестени, не могат да се вземат решения.

Това не важи за отстраняване на членовете на управителния съвет и за избиране на нови членове вместо тях.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 141, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 142. Никой член няма право да гласува при решаване на въпроси, отнасящи се до него, неговия съпруг, неговите изходящи и възходящи роднини, както и до роднините му по съребърна линия и по сватовство до втора степен.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 142, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 143. Решенията на общите събрания, които противоречат на закона или на устава, могат да бъдат отменявани от държавния орган, под надзора на който се намира юридическото лице. Тази разпоредба не се отнася до политическите партии.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 143, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 144. Управителният съвет се състои най-малко от трима членове и се избира от общото събрание най-много за три години.

Той управлява работите на сдружението и го представлява съгласно устава.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 144, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 145. До избиране на нов управителен съвет старият управителен съвет продължава да изпълнява своите функции.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 145, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 146. Освен по решение на общото събрание, сдружението се прекратява и с решение на околийския съд: а) ако в продължение на три месеца остане с по-малко членове, отколкото са нужни според устава за образуване на управителен съвет; б) ако дейността му е противна на закона, на устава или на държавния и обществен ред; и в) ако стане неплатежоспособно.

Съдът се произнася, след като изслуша и прокурора.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 146, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 147. Прекратяването на сдружението се вписва служебно, когато то е постановено от съда, и по съобщение на управителния съвет — в останалите случаи.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 147, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 148. След прекратяването на сдружението имуществата му се предават на държавата.

Държавата отговаря за задълженията на сдружението до размера на полученото имущество.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 148, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«ФОНДАЦИИ

Чл. 149. Фондацията се учредява с акт за дарение или със завещание, в който се посочват целта и имуществото на фондацията. Тя придобива качеството на юридическа личност с вписването ѝ в регистъра на околийския съд. Устройството и начинът на представляването ѝ се уреждат с учредителния акт.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни със заглавието и с чл. 149, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 150. Вписването става въз основа на същия акт, а ако той не съдържа необходимите данни, те се посочват от надлежния, според целта на фондацията, министър.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 150, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 151. Министърът упражнява надзор и следи за използването на имуществото на фондацията според предназначението му.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 151, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 152. Министърът може, след като изслуша управителния орган на фондацията, да измени устройството или да смени управителите, ако това изменение се налага за запазване имуществото или за постигане целта на фондацията.

Той може по същия ред да измени и целта на фондацията, ако характерът или обектът на целта се е изменил дотолкова, че фондацията явно вече не отговаря на волята на учредителя или ако целта е била вече постигната.

При същите условия и по същия начин може да се отменят или изменят текстовете и условията на фондацията, които пречат за постигане на целта ѝ.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 152, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 153. Фондацията се прекратява от околийския съд, когато целта ѝ е станала непостижима или противна на законите или на държавния и обществен ред.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 153, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 154. Относно прекратяването на фондациите се прилагат разпоредбите на членове 147 и 148.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 154, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«IV. ПРЕХОДНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 155. За лицата, които в деня на влизането на този закон в сила са навършили 18 години, но не са навършили 21 години, сроковете за упражняване на права, които зависят от навършване на пълнолетието, започват да текат от този ден.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни със заглавието и с чл. 155, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 156. За действия, извършени преди влизане на този закон в сила от ненавършили 21 години и от поставени под пълно или ограничено задръжане, се прилагат разпоредбите, които са били в сила преди това.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 156, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 157. Сдружения, които са придобили качеството на юридически лица преди влизането на този закон в сила, запазват това качество.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 157, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 158. Действителността на брак, сключен преди 27 май 1945 г., се определя според разпореденията, които са били в сила при сключването му.

Не може да се иска обявяване на недействителност на брак, сключен преди влизането на закона за брака в сила, на основание, каквото не се предлага в него.

Граждански брак, сключен в чужбина преди влизането на същия закон в сила, е действителен, само ако на 27 май 1945 г. съпрузите са водили съпрузески живот.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 158, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 159. Основанията за развод, предвидени в закона за брака, валят и за бракове, сключени преди влизането му в сила.

Когато преди влизането на същия закон в сила е възникнало основание за развод по действащото тогава право, развод

водът се допуска, само ако то е основание за развод или за обявяване недействителност на брак по закона за брака.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 159, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 160. Развод на основание чл. 36 от закона за брака се допуска, само ако искът е предявен до влизане в сила на настоящия закон.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 160, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 161. Разпоредбата на чл. 52 се прилага и за ония имущества, които са придобити през време на брака до влизането на този закон в сила, ако разводът се постанови след тази дата.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 161, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 162. По несвършените при влизането на този закон в сила дела, образувани по искове за отменяване на основанията, се прилагат разпоредбите на досегашния закон. Но алиеня трета на чл. 83 от този закон се прилага и по тия дела. Същото важи и по делата за лишаване от родителска власт.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 162, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 163. Функциите, които законите възлагат върху роднинския съвет, се изпълняват от настоящия съд. Когато околийският съд трябва да вземе предварително решение и като настоящия съд, той разрешава въпроса едновременно.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 163, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 164. С влизане на този закон в сила се възстановява дееспособността на лицата, които са поставени под ограничено запрещение поради разточителство.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 164, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«Чл. 165. Този закон влиза в сила един месец след обнародването му и отменя: закона за лицата, наредбата-закон за задълженията за издръжка, закона за изчезналите военни и граждански лица през време на последните войни и смутове от 17 март 1926 г., закона за извънбрачните деца и обявяването, закона за настояществото, закона за юридическите лица, постановлението на Министерския съвет относно безследно изчезналите, публикувано в «Държавен вестник», брой 101, от 17 май 1944 г., и закона за брака, с изключение на §§ 5—9 от особените разпоредби от същия закон, които остават в сила.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 165, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«V. ИЗМЕНЕНИЕ НА ДРУГИ ЗАКОНИ

а) По закона за задълженията и договорите

§ 1. След чл. 212 се прибавя следният нов:

«Чл. 212а. Актовете, които едно лице е извършило преди да бъде поставено под пълно запрещение, могат да бъдат унищожени, ако причината за запрещението е съществувала по времето, когато тези актове са били извършени, и то ако от естеството на договора, от голямата повреда, която произлиза или може да произлезе от него за заинтересованите, или от всяко друго обстоятелство се установява недобросъвестността на оня, който е сключил договора със заинтересованите.»

След смъртта на едно лице извършените от него актове не могат да се оборват по причина на слабоумие, освен ако запрещението е било поискано преди смъртта му или ако доказателството за слабоумието произлиза от същия акт, който се оборва.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни със заглавието и с § 1, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«б) По закона за привилегиите и ипотеките

§ 2. Към чл. 15 се прибавя нова точка:
«3-а) от задължения за издръжка.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с подзаглавието и с § 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«в) По наказателния закон

§ 3. След чл. 284 се прибавя нов:

«Чл. 284-а. Осъденият да издържа свой съпруг, възходящ, низходящ, брат или сестра, който умишлено забави да изпълни задълженията си повече от 3 месеца, се наказва с лишаване от свобода до две години и глоба до 50.000 лв. или с едно от тия наказания.»

Същото наказание се налага и на този, който умишлено се постави в невъзможност да дава издръжка било като прехвърля имущества си, било като не упражнява правата си или по друг начин.

Наказателното преследване се възбужда само по тѣжба на пострадалия.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с подзаглавието и с § 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«г) По закона за гражданското съдопроизводство

§ 4. Чл. 11, алинея втора до пета, се изменят така:

«За малолетните и поставени под пълно запрещение искат и отговарят пред съд техните законни представители.

Непълнолетните и ограничено запретените искат и отговарят пред съд с участието на своите родители или попечители.

Непълнолетните могат да искат и да отговарят сами пред съда по спорове, които се отнасят до това, което са придобили с труда си.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с подзаглавието и с § 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«§ 5. Към чл. 54 се прибавя нова алинея:

«Искът за издръжка може да бъде предявен и по местожителството на ищеца.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания § 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«§ 6. След чл. 594-а се прибавя нов член:

«594-б. Съдебното мито по искове за издръжка се присъжда при постановяването на решението върху присъдените платежи за една година, а ако искът бъде отхвърлен — в размер до 5.000 лв.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания § 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«§ 7. В чл. 879 думите «длъжникът има своето местожителство» се заменят с думите «осъденият има своето местожителство, ако той няма такова в страната — по местожителство на молителя.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания § 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)

«§ 8. След чл. 914 се прибавя:

Глава III-а

ОБЯВЯВАНЕ НА ОТСЪСТВИЕ И СМЪРТ

Чл. 915. Молбите за обявяване отсъствието или смъртта на едно лице са подсъдни на околийския съд по последното местожителство на изчезналния, а при липса на такова — по мястото, където лицето е живяло напоследък.

В молбата трябва да се посочат и предполагаемите наследници на отсъстващия и неговият пълномощник или законен представител, ако има такива.

Чл. 916. След постъпване на молбата за обявяване на отсъствието съдът разпорежда да се съберат сведения по нея от общинския народен съвет и от народната милиция по последното местожителство на изчезналия и по друг подходящ начин.

Извлечение от молбата се изпраща на общинския народен съвет по последното жилище на отсъстващия за разгласяване. Това извлечение се връчва и на лицата по чл. 915, алинея втора.

Чл. 917. Съдът се произнася по молбата за обявяване на отсъствието или смъртта, с участието на прокурора, след като изслуша лицата, посочени в чл. 915, алинея втора, и други заинтересувани.

Въз основа на решението, с което е обявена смъртта на едно лице, се съставя акт за смъртта в последното местожителство на лицето.

Чл. 918. По молба на всеки заинтересуван или по искане на прокурора решението за обявяване на отсъствието или смъртта на едно лице може да бъде отменено или изменено, ако се установи, че отсъстващият е жив или че точната дата на неговата смърт е различна от тази, обявена от съда.

Искът се предявява срещу страната, която е искала обявяването на отсъствието или смъртта, и срещу лицата, които черпят права от съставения акт.

Глава III-б

ПРОИЗВОДСТВО ПО БРАЧНИ ДЕЛА

Чл. 919. Искове за развод, за обявяване на действителността на брака и за установяване съществуването или не на брак между страните (брачни искове) са подсъдни на областния съд, в района на който е обикновеното жилище на ответника.

Ако ответникът не живее в страната, искът е подсъден на областния съд, в района на който живее ищецът.

Непълнолетни, ограничено запрети и поставени под пълно запрещение поради осъждане могат сами да предявят брачни искове и да отговарят по такива.

Чл. 920. Брачни искове могат да бъдат съединени само с иск за издръжка.

Ответникът по брачен иск може да предяви насрещно друг брачен иск или иск за издръжка. Насрещни искове за развод на основание чл. 45, точки 1 и 2, от закона за лицата и семейството може да се предявят и след изтичане на сроковете за предявяването им.

Чл. 921. Съдът, пред който е предявен искът, определя, по молба на една от страните, привременни мерки относно издръжката и жилището на съпрузите и ползуването от придобитото през брака имущество, както и относно грижата за децата и издръжката им.

Това определение не подлежи на отделно обжалване, но може да бъде изменяно от същия съд.

Чл. 922. Ищецът, който брачен иск е отхвърлен, не може да предяви друг брачен иск нито на основанията, които е предявил в делото, нито на основанията, които е могъл да предяви в него или чрез съединение на исковете, ако тия основания са му били известни. Същото важи и по отношение на ответника за основанията, върху които той е могъл да предяви насрещен иск.

Чл. 923. По брачни искове не може да се отвежда свидетел на основание чл. 178; изявленията и признанията на страните, както и силата на частните документи и на другите доказателства се преценяват свободно от съда.

Съдът може да разпреди страната да се яви лично, за да я разпита върху обстоятелствата, поддържани от нея или от противната страна. Ако не се яви без уважителни причини, може да постанови да бъде доведена под стража.

Съдът може да събира доказателства и служебно.

Чл. 924. При постановяване на развода съдът се произнася и по вина на коя от страните той се допуска, макар да не е било направено искане за това.

Решението, с което се обявява недействителността или се прекратява бракът, действува по отношение на всички.

Чл. 924-а. В молбата за развод по взаимно съгласие съпрузите трябва да изложат и постигнатото съгласие относно упражнението на родителските права, издръжката на децата и отношенията на всеки от родителите към тях.

В същата молба те могат да изложат и постигнатото съгласие относно издръжката и имуществените им отношения.

Чл. 924-б. Председателят на съда призовава съпрузите не по-рано от един месец след подаването на молбата на помирително заседание, в което те трябва да се явят лично.

Ако съпрузите настояват на взетото решение, председателят на съда съставя протокол за това и внася молбата за разглеждане в съдебно заседание, което не може да се състои преди да изтекат 3 месеца от деня на помирителното заседание.

В случай че някой от съпрузите не се яви без уважителни причини на помирителното или съдебното заседание, делото се прекратява.

Чл. 924-в. След като се убеди, че решението на съпрузите е сериозно и непоколебимо и намери, че постигнатото съгласие по чл. 924-а, алинея първа, относно децата и в интерес на последните, съдът допуска развода и одобрява сключените

между съпрузите съглашения, посочени в чл. 912-а, алинея втора.

Непълнолетните и ограничено запрети могат сами да дадат съгласие за развод, обаче относно съглашенията, засягащи имуществените отношения между съпрузите, задълженията за издръжка и грижите за децата, необходимо е съгласието на техните родители или попечители.

Чл. 924-г. Решението за развод по взаимно съгласие не може да се обжалва.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с § 8, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър Ради Найденов: Чл. 924-г да се чете така: «Решението за развод по взаимно съгласие, с което е допуснат разводът, не може да се обжалва.» Значи, като искат да се разведат и съдът уважи искането им, решението на съда не може да се обжалва. Но ако съдът не уважи искането им за развод по взаимно съгласие, естествено страните може да обжалват. Желателно е, разбира се, да не се явяват такива дела, като встъпват в брак, да не се развеждат.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: Комисията е съгласна с предложението на другаря министър.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ще гласуваме. Ония другари народни представители, които са съгласни с § 8 и с добавката, направена от министъра на правосъдието, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Пенчо Костурков: (Чете)
«§ 9. Членове 934—936 се отменят.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с така докладвания § 9, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема. Пристъпваме към разглеждане на точка седма от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за събиране на материалите по съпротивителното движение.

Моля докладчика на законодателната комисия да го докладва.

Докладчик Цветана Киранова (к): (Чете)

ЗАКОН

за събиране на материалите по съпротивителното движение.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни със заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветана Киранова (к): (Чете)

«Чл. 1. Всички материали, като вестници, позиви, брошури, окръжни, снимки, писма, оръжия, обекло и др., отнасящи се до съпротивителното движение от 9 юни 1923 г. до 9 септември 1944 г., се обявяват за ценности от общонародно значение.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 1, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветана Киранова (к): (Чете)

«Чл. 2. Правото за издирване и събиране на тия материали принадлежи изключително на Комитета за наука, изкуство и култура. Последният може да възложи издирването и събирането на същите материали и на други държавни учреждения или обществени организации.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветана Киранова (к): (Чете)

«Чл. 3. Събираните материали се предават за пазене в Централния комитет на Българската комунистическа партия.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветана Киранова (к): (Чете)

«Чл. 4. Всеки, който държи материали по чл. 1, е длъжен в 6-месечен срок от влизането на този закон в сила да ги обяви пред Комитета за наука, изкуство и култура или пред посочените от него учреждения или организации и да ги предаде в срок, който ще му се определи.

Предадените материали се заплащат по оценка на Комитета за наука, изкуство и култура.»

Министър Ради Найденов: Искам да направя следното предложение. За по-ясно разбиране на текста, предлагам на първото място в този чл. 4 инициалите «КНИК» да се заме-

ният с цялото наименование — Комитет за наука, изкуство и култура — както е според Конституцията.

Докладчик Цветана Киранова (к): Комисията е съгласна с това предложение на др. министър.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с чл. 4, както се докладва, и с предложението на др. министър на правосъдието, вместо «КНИК» да се пише на третия ред цялото наименование, а именно: «Комитет за наука, изкуство и култура, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Цветана Киранова (к): (Чете)

«Чл. 5. За неизпълнение разпоредбата на чл. 4, с цел да се укрият материалите по чл. 1, виновните се наказват с глоба до 100.0000 лв. или с тъмничен затвор.

Със същото наказание се наказва и онзи, който повреди или унищожи материали по чл. 1.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчик Цветана Киранова (к): (Чете)

«Чл. 6. Подробностите по приложението на този закон се уреждат с наредба, издадена от председателя на Комитета за наука, изкуство и култура.»

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония другари народни представители, които са съгласни с докладвания чл. 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Председател: **РАЙКО ДАМЯНОВ**

Подпредседател: **Д-Р ГЕОРГИ АТАНАСОВ**

Другари народни представители! С това ние изчерпваме дневния ред на днешното заседание на Великото народно събрание и завършваме работата на настоящата извънредна сесия.

Другари народни представители! Тази наша сесия беше много кратка, обаче тя извърши много съществена работа. Както знаете, на тази извънредна сесия на Великото народно събрание се падна, на първо място, да избере нов министър-председател, на второ място — да изслуша декларацията на новото Правителство, която декларация е един съществен акт в нашия държавен и обществен живот, и на трето място — да изработи и приеме няколко закони, малко на брой, обаче някои от тях, какъвто е този, който току-що разгледахме, за личата и семейството, какъвто е военно-съдебният закон, какъвто е и законът за избиране на народни представители, са от твърде съществено значение за нашето управление и за нашия живот.

Бюрото пожелава на всички народни представители да отидат всред избирателите си и да им разяснят работата на тази кратка извънредна сесия на Великото народно събрание, която, както казах, има много голямо значение за развитието на нашия обществен и държавен живот.

На първо място декларацията на председателя на Министерския съвет е, бих казал, най-важният акт, който ние ще трябва да разясним на нашите избиратели. Не по-малко значение имат, разбира се, и законите, които приехме и които също трябва да бъдат разяснени, тъй като те внасят съществени промени и опресняване в нашия държавен живот.

С тези пожелания аз закривам извънредната сесия на Великото народно събрание и днешното заседание. (Ръкоплескания)

(Закрита в 16 ч. 40 м.)

Секретари: **ТОДОР ТИХОЛОВ**
ЕФРЕМ МИТЕВ

Началник на Стенографското отделение: **ТОДОР АНГЕЛИЕВ**